نوټ: اسم کتاب در صفحه ۴ سطر ۴ ذکر شده،

بسم الله الرحمن الرحیم

حمد و ثنا ده هغه خدای ته چه انسان ی په ژبه او بیان لوړ کا او تمیز ی
ورکا له نورو حیوانانو په نطق اوو نیا سره او خپل کلام پاک ی نازل کا په افصح
بیان سره په هغه معجز او ابلغ دی له کلام د ټولو بلغا او فصحا ستاینه او
سپاس دی هغه خاوند لره چه بلیده نسته بل خاوند او نه بل به وو دوگری لو
ثبنتن دی دی په انسانان پخوب و نبرو یالی او د هر ی بلیغ و نیا
ملهم دی درود نامحدود پر هغه پیغمبر دی علیه الصلوات والسلام
په موږ تی را وښوله سمه لار او روده

بیت

دی دی رهبر د کائنا تو تر ده جار سم
دی دی ناموږ د مخلوقاتو تر ده جار سم

خدای رحمتونه دی وی د ده پر اولاد او اصحابو په پر اسمان د هدی

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهبر ستوری دی او د پیغمبر دگوتمی خلاف نه کړ دوی تواني د دین سپه سالار بدل موږ ته ورکړ دای او د رحمت ور بولسکو.

بدیت

د بهدی داسمان ستوری ځی رنا ی لور پید لوری
ستهید زموږ می کړه روښانه دوی د وی خوږ بخښانه

بخاص کړه د خدای رحمتونه د دوی نازل پر څلورو یارانو د بنی پر غوره ملګرو او د دوه پر لسیو او خاندان اما بعد پید دی پو دسی چه دنیا وانسه غوره خاصه ده او د نطق تاج هغه د کرمنا تاج دی چه خالق تعالی د ~~غوره خاصه~~ آدم پر سر ښکور کړ او بیهره زمانه کی خدای تعالی پر انسانانو کی غوره شاعران او د دنیا خاوندان پیدا کړل چه الشعراء تلامیذ الرحمن دګټل سوا او د دوی دنیا وی برکله داسی خوږی دی چه انسان زړه انشراح پید موی او د خوږ وږ مرهم وی زه چه محمد هوتک یم او پاصل پښتون پقندهار کښی اوسیم له ډیر ده چه پیر ویلو دا سی دنیا و بخت یم او د پښتو ورځی می هم د غه کاروی دا د یر وقتونه تیر سول چه ما غوښتنه پر زه د پ

شاعرانو

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاعرانو تذکره و کابندم او د دوی احوال سره را نقول کاندم مگر زمانی ماته فراغ نه
را کاوه دا هیله می په زړه کی وه چه سوه څکه چه پر قندهار د ظلم او د جفا لوړ تم پریوت
په او هیڅ آرام نه در لود او نه فراغ کاهی به مغولو چپاو نه کړل او کاهی به د گرگین
دستم سوران وه اوس په حق تعالی موږ خلاص کړو له هغو ظلمو څخه او فارغ سوه
زړه ونه زموږ او زموږ ملک حاجی میر خان علیه الرحمة دوی له قندهار و یاسته
او پښتانه دی د دوی له جوړ آزاد کړل نو زما زړه فارغ سوله اند وه او قلم می را وا جنسیت
هغه وقت په زمانه ارادی خبر سوم موږ د پښتنو دستر گو تور امام المسلمین و
ابن قاتل الرفضه والکافرین شاه حسین ادام الله دولته الی یوم الدین بیت

د پښتنو پادشاه حسین بوتک — په ملکانو کی دی دی لوی ملک

د حاجی میر عقلی زوی گرزیت — خالق تل دوی خلان داغی

نوی زه وغوښتم خپل دربار ته او ماته دی تشویق وکا او الطاف یی بنکاره کا
په دا خپله اراده پوره کاندم او د پښتنو شاعرانو حال سره راټول کاندم خپله
چه زموږ پادشاه او د ښا لم خپلو دریه سر شاه حسین خلد الله ملکه و سلطنته
یخپله هم د ښی ونیا خاوند او د پښتنو د شعر شوقمن دی نو ما وغوښته چه زړه نزم

(c) ketabton.com: The Digital Library

علمی سی او د پښتنو د شاعرانو احوال ثبوت کړسی ښکاره دوی چه ماله د
د پیرو شاعرانو د پښتنو احوالو ندرا ثبوت کړی دی او هغه وقتونه
زیدم له وګړیو تخم می د پیر سنه حالوند او رسیدلی دی او اوس هغه ټوټا
فضل الله په عوسنتی کا بزم د دی کتاب نوم دی پټه خزانه ځکه چه دلته
ن را غلی دی په پټه واو نو ښکاره خالق تعالی دی لټوله مسلمانا
موږ د پادشاه سیوری دی تل وی او دایم په دغه کتاب چه ما
او رځ و د جمعه ۱۶ د جمادی الثانی سنه و سنه ۱۱۴۱ هجری
درو خزانو منقسم دی لمړی خزانه په بیان د هغو شاعرانو چه
دو همه خزانه په بیان کی د هغو شاعرانو چه اوس ژوندی دی
په بیان لبی د هغو ارتښو او ښځو چه دوه پښتنو ندیا به

لمړی خزانه

د هغو شاعرانو چه پخوا تیر سوی او موږ ته د دوی وینا دی ښکاره د
المشایخ قطب العارفین و زبدة الواصلین بابا هوتک علیه الرحمة

(c) ketabton.com: The Digital Library

تولد یی و او د تولر پلار بابا غلجي و رحمة الله علیه چه پخپل وقت کښی مشر گڼل کیدی د پښتنو
بوتک په التغز کی دیره یدلی و په سنه هجری ۶۶۱ کی او هغه وقت چه لوی سو
نو یی کار د خدای عبادت او په التغز او سوری کښی د قوم سردار او بادار و نقل دی
چه په هغه وقت کی به بر خل مغولو دار غند او یرغامه و لوټ کاوه التغز او اولان او کلات
بی تالا کول بابا هوتک خپل قوم ونه راټول کړل او د سوری غر سر دی یر مغولو شخوه د بو تله
بر دی جگړه کی مغول تالا سول او د پښتنو گڼه ډیره و شول ماته خپل پلار داود خان
داسی نقل وکا چه سوری غر په دغه روڼ د مغولو په وینو داسی لجند سو چه پلوشو
د لمر به بریښانده کا په دی شخوه کښی پښتانه لبر او بی خواکه وه د سر مغولو
بیت بر راغله او اخیستدی وکانو یو څو غښتلی د بابا هوتک خپلوان و مړه بابا هوتک
په لوی [illegible] داسی [illegible] ولوله او په غیشوی د مغولو تتر نه شیرل غښتلو میړو
بچه دا بسندره او ویله په جگړه تو دیدل ترڅو چه سوری غری د مغولو په وینو ولاړه
او تول ی پنیا کړل هغه سندره زما پلار علیه الرحمة داسی راته ویلې

بیتونه

پر سوری غر بل راته نن اور دی || وگریه جور راته پیغور دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

پر کلی کور باندی مغل راغی
غښتلیو تنگ کړی دا موواردی
په پښتنخا آئی یلغار دی
آدم رغی غښتلیو راسی
توری تیری غشی تر ملاسی
زلمو په غشیو کړی وارونه
ور وړاندی کړی چنل تترونه
زما د زلمو وینی بهیږی
میرڅی زغلی او تر هیږی
پښتنو هلی پر غره جنگ دی
مهال د توری دی ننگ دی
زلمو پر ننگ ځانونه مړه کړه
د پښتنخا ځځی ساته کړی

هم په غزنی هم په کابل راغی
مغل راغلی په تلوار دی
پر کلی کور باندی مغل راغی
پر تنگ ولاړ د پښتنخا سی
پر کلی کور باندی مغل راغی
د تیرو تیرو گزارونه
پر کلی کور باندی مغل راغی
څځکی او غروند په سر کیږی
پر کلی کور باندی مغل راغی
سور غر په وینو د دوی رنگ دی
پر کلی کور باندی مغل راغی
دښمن په غشیو مو پیده کړی
پر کلی باندی مغل راغی

نقل دی چه بابا هوتک د مغولو سره ډیر جنگونه وکړل او دا رغند او پوری خواته ی وشړل او هرکله به د اتغر او مرغی غښتلیو پر دوی یرغلونه کړل او په غرونو

مغول

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مغول ننوتل بابا هوتک په سپین بږیری سوغری نه او یا کال وو په سنه ۷۴۰ هجری وفات سو

ذکر د کاشف اسرار شیخ ملکیار په د بابا هوتک

مشر زوی واو تر هغه پلار و ورو سته د قوم د مشرتابه بګړی په سر کړله نقل کا ږی چه ملکیار بابا ډیر غښتلی او قوتمند سړی وو په جنګو کی به ده لسو تنو سره بدوه په هغه سنه چه بابا هوتک وفات سو ملکیار بابا د پښتونخوا کا نو زلمی د هسی د والی چه ملکیار بابا د سیوری په لمتو کی ډیر پهلوان را تول کړل او هلته ی کارېز وندو کښل او خپل زلمی ی په کښتنو کرنو و کمارل مغول چه په دغو وداتو غوړنو سول پر سیوری ی یرغل وکا او د ملکیار بابا سره ډیر سخت جنګونه وسول په دغو جنګو کښی د پښتنو ډیر ورانی سوی او ځینی ولاړل مرغی او ...وب ته ځنی هم وخاته وانزی خواته هلته ی خپل زلمی سره یو تول او بیا راغلل مغول ی وشړل او سیوری ی بیا ودان کی هسی نقل کا چه په سنه ۷۴۹ هجری کی په پسرلی ترنک ډیر ډک سو په سختو نیزو او په یوه میاشت ی چه نو موړ او خوړ او کړ غارې غارې بهیدی ملکیار بابا چه د ترنک څنډو ته راغی هسی سندره ی وویلی

سندره د ملکیار بابا

ترنک بهیږی ترنک بهیږی غاړی ترغاړی زماز رګی څوخیل لالی غواړی

(c) ketabton.com: The Digital Library

که مړ دزه مړ وُزده + د ترنګ مړ وده + خاوند د ږ ه + چه د مړ کې موځ + زما خیال مړ سو ده

که نیز دي نیز دي + نیز د بیلتون دی + نزړه نیز ومړی + په ویرژ ړ لی + په غم ژبون دی

که اوړ می او ړدی + په ذړه می اوړی + دا اوس ړوچ کا + دویر نیز وند + بل د یر په زور دی

نمځنه یو سه + سپیني سپو ږمۍ + ورته ووایه + چه ترنګ تال کړم + ستا له خوا نګیه

که څیرو څیرو + او بو سوان کړي + بل ملګیار دی + پاته لیار دی + سو ب ی جاان آباد

نقل کا چه ملکیار بابا دا سندرې ووېلې د خاوند په قدرت ترنګ یو او د لرګی مړاوی او دلته د رود

دیوی څنډی او بلی څنډی په نلو او غږ د لبنن بند سو په ترنګ یو پل جوړ سو ملیار بابا هم

پر دي پل تېر سوا و خپل مقصد ته واصل سو نقل کا چه یوه ورځ ملیار بابا

د خپل تره نو تخی کور ته ولاړ او د خپل تره زوی نور بابا یې ولید چه غښتلي تېره کا ملید څنې پښته

وکا چه تر بوره دا څکری ښه ویل د معقولو په جګړو کی ستا ملا تړیم ملیار بابا دعا کړه ورته

چه تر بوره تل سو یمن او سي وایي چه هر وقت به نور بابا په جګړو کی بری موند او ماته ئ د هیچا

په یاد نده هسی نقل کا چه یوه ورځ د معقولو تا مال پر سیوری ناځی او هغه وقت

د ملکیار بابا په کلا کی څو ک نه و پیر ته له بنځیو نور بابا چه خبر سو ژر ی ځان هغه کوت

ته ورساوه او په یوه تن ی مغوله شړل او ډیری مړه کړل دا قول د ملیار بابا د دعا برکت و

ا

ذکر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د مقبول سبحانی غوث صمدانی شیخ خربنبون سړبني رحمة الله علیه د پښتون بابا

د کسي د عبدالرشید صاحب ولیسی و خاوند تعالی ده ته ښکاره کمالات او کرامات ورکړي و د خدای په عبادت به بخت و نقل کا چه د پلار په ژوندکي لا ر خصت سوا و د خپلو اولادو سره راغی که کسي څخه غوري مرغن ته او کله به و لاړ د غندان غره ته او هلته به ي خدای تعالی ستاید او لمانځه او په کال کي به یو وار تلی د خپل تره بیټني نیکه لید نه به ي کوله او پسله وفاته به ي هم زیارت ته ورتلی خربنبون بابا د شیخ اسماعیل سره چه د بیټني نیکه زوی و ګولوی سره او هغه وخت چه خربنبون د کسي له غره غندان ته راتلی نو اسماعیل بابا به ده سره د سیر و شړېل سیمي وایي چه یو وقت خربنبون بابا او اسماعیل د سرېن او بیټني نیکه په مخ کښي ناست وه دواړه کور و د کسي په غره نو خربنبون د پلار او تره لخوا په تګ او رخصت ماذون سو اسماعیل نیکه د اسي زاري وکړ لي

که یون دی یون دی ✦ مخکي بلیتون دی ✦ له کسي غره څخه ✦ ځي خربنبو ندی

که وروره وروره ✦ خربنبون ورورد ✦ ته چه بلیتون کړی ✦ زما و پیر ته ګوره

په ځي مرغي لړ ✦ تورنا کرغي له ✦ همزولی یا ته ✦ څه څه برغي لړ

د خدای د یار ه ✦ خربنبون یاره ✦ چه پیر مو نکړی ✦ زمو بن کهول وار ه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړه مې ریږي + یار مې بېلیږي + بیا تون ئې او ردی + ځان په سو ځیږي

نقل کا چه اسماعیل بابا خرښبون بابا ته هسې عذر ګون وکاوه

څلوریځ د خرښبون بابا

بېلتانه نار مې وسوه په کور باندی
زړه بو هېڅ م په به شوی لېبېښ په ورباندی

له خپلوالو به بېلیږم په سر وسترګو
د واړه سترګي مې په وینو دی شړه باندی

اسماعیل ستا نا روحې زړه ګي مېرۍ کی
بېلتانه خرښبون بیا له تا پردی کی

نه هیریږي کله مې بیا نه ستا یادی کی
په چېرو د ویره به پری سی د زړه مراندی

څُمُه څُمُه په ارمېد دیون مې د ی ځیځ کړه ته
دیانه څوری به اچوم وترڅ ته

ستاسی یاد بهې دی لبش زیره وسخ ته
که دا محکمه غږونه قول اشی لاندی باندی

نقل کا چه خرښبون بابا ولاړ په مرغه کی هیشت سوا وهلته هم وفات سو په کال هجری ۴۱۱ و ستهٔ وروسته ی زامن هم په غوره مرغه کی او سیدله او د کاسی اولاد بیا ره تر ولاړه د کسي غزه او پښین په لتو کی هیشته سول او د کند او زمند اولادونه خپاره سول او ولاړل د ننګرهار او خیبر او پېښور لتی ی وینولی

ذکر د قدوة الواصلین مظهر تجلیات الهی شیخ متی خلیل غوریاخیل سړبني علیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

الرحمة الله الولی شیخ متی د شیخ عباس زوی و چه عباس د عمر او عمر د خلیل زوی و خلیل
د غور یا غوریاد کنده بن خرښبون زوی و چه حضرت سړبني قدس الله سره ده زامنو څخه و
زما پلار علیه الرحمة و مانه داسی نقل و کا چه د خرښبون علیه الرحمه مرګ په مرغه کی و
او اولادی هم په ارغسان او مرغه او پښین کی سره خپاره سول څني ورپول د
ژوب او کوډک غره ته او امران او حسن د شیخ متی ورونه په مرغه غره او سیدل
چه وروسته د مشروان په نامه مشهور سو د خواجه امران غرا وبی بی خالا د ده ی
خور په پښین کی و چه هوری ی زیارت دی یو بل وروری و په ګرمام کی شیخ دی
نقل کا چه شیخ متی قدس الله سره په کال هجری ۶۲۳ زیږید لی و او په عمر د پنځه
شپیتو کالو د ترنک له سر ده په غاړه وفات سو او په مرغه غونډی کی شیخ دی چه
کلات بالد سی نقل کا چه په مرغه غونډی هیڅ اوبه نه وی او دلی لی پیښا نه او اولاده
چه په دوبي دده زیارت ته تلل د ترنک له رود ده به ی اوبه ور سره وړلی یوه ورځ
شیخ محمد زیرک دده مشر زوی دده په زیارت کی د ته دیر تږی و که ی نقل د متی بابا
له قبره سره نژدی اوبه را د غور څیدی او هلته به اندا چینه پیدا سوه دا اوبه تر
اوس هم بهیږی او زایرین یې ځښي نقل کا چه شیخ متی با بالوی زاهد او عابد

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په خاوندمین سرې وو ده اولاد و لا پل او په پېښور او بډېنې کې ېيشته سول او هلته له دوی څخه لوی لوی ستانه پراوتلل شیخ زهېر دشیخ امران څخه روایت کا چه شیخ متی بابا لوی عالم او د دین مرشد و په غندان کې ی یو کتاب وکښلی چه نزم ی و دخدای بینه په دغه کتاب کې متی بابا خپل شعرونه هم وکښل او د اسې مناجاتونه ی وویل چه د پړونه ی ویلی کول دغه یو شعر بالخیله پلاره او ریدلی وچه نقل ی کاندم

شعر

پر لوی غرو هم په دښتو کې | په لوی سهار په نیمو شپو کې
په غاړه بوغ او په شپیلکو کې | یادو یر ژلو په شپیلو کې

هتول ستا د یا د نارې سورې دی

دا ستا دمینې ننداری دی

جنډی زرغون له به بېدیا دی | د برینا خواته په خنداد ی
تر نک چه څر دی په ژړا دی | دا هتول اغیز د مینې ستا دی

هتو له ښکلا دی ستا له لاسه

ای د پاسوالو پا سه پاسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کہ ملر رو ښاندې ی سپین دی | یاد سپوږمیه تندی ورین دی
کہ غږدی ښکلی پر تمین دی | لکه هنداره مخ د سپین دی

ستا د ښکلا داپلوشه ده
دای یو سپکه ننداره ده

دلته لوی غرونه زرغونیږی | د شروندو وږمی پکښی چلیږی
بوراوی شا وخواګرېږی | سترګی لیدو ته ی هیښیږی

لوی خاونده لتوا رته می
تل د ښړی په ښکلیده ی

خاوند ښکلی ستا جمال دی | ښکاره ی لوی پلو کمال دی
کہ ورځ نه شپه کہ پری کال دی | ستا د قدرت کمکی مثال دی

ستا دلوړو یو رڼا ده
دلته چه جوړه تماشا ده

زړه می داستا دمینی کور دی | سوی دعشق په سوځنداور دی
رپی وتا ته ستا پر لوری | بیلدی بیخ دی ورکړی پلور دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د جمال په لیدو ښاد دی
که نه وی د غمه نو برباد دی

په غزو کی ستا د عشق شیلکی دی
که غټ که وړه که پلن نری دی
د دی نړی په عشق سیمی دی
ستا د جمال څرې پرښی دی

چه پر دنیا می سترګی پرې سوی
ستا د جمال په ننداره سوی

نه هسک نه مځکه و نه تور تم و
نه ابلیس ئی آدم و
تیاره خپره وه ټول عدم و
ستا د جمال سوچه پیر تم و

چه سو ښکاره ښکلی دنیا سوه
ری خلق
د پنځ پر لوری ئی رڼا سوه

زه چه څرګند پر دی دنیا سوم
ستا پر جمال باندی شیدا سوم
د ښکلی ځ په تماشا سوم
لیونی ستی راحلا سوم

په ژړا ژاړم چه بیلتون دی
یمه پردیسی بل می تون دی
ژی جاری

د ړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

وګرېوه ولي متي ښاري | سوړي يې اوري غاړي کړلي

څه غواړې څو وايې څه باړې | خپل قوت او کور وکلي ګړاړي

چو بنی چه بيل سي ينمه خواسي

تلک د بڼ په لور ژړا سي

نقل کاوه سي چه د شيخ متي عليه الرحمة کتاب د خدای مينه به تل د ده پر هډيره پروت وو او دوګريو به هغه پاره کې به غول او هر چا به ويل نو به ی ژړل هغه وقت چه مغول راغلل هغه کتاب ی واخيست او وروسته نسوه څرګنده چه څه سو

ذکر د جهان پهلوان امير کروړ زوی د امير پولاد سوري غوري نقل کا مؤلف بدة الواصلين شيخ کته متي زی غوريا خيل پچيل کتاب لرغوني پښتانه کې چه دی نقل کا له تاريخ سوري څخه چه په بالښتان ی ليکلی او موندلی و شيخ کته عليه الرحمة هسې وايي چه په تاريخ سوري کې راوړي چه امير کروړ د امير پولاد سوري زوی و چه په کال ۱۳۹ سنه هجري د غور په منديش کې امير سو او جهان پهلوان ی باله وايي چه د غور کوټونه او د بالشتان او خيسار او تمران ماڼۍ او برکوشک ی ټول ونيول او د رسالت له تسهول ی په خلافت کې ډير لو ملکونه وکړل نقل کا چه امير کروړ ډير غښتلی او پهلوان و په يوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تن له سلو جنګاورو سره جنګیدی نو کروړ بالـه چه معنی ی ده ټکـک او سخت وائي چه امیر کروړ به په دوبی زمین د زدرکی واوهسته ی مانی درلوده چه کښتي د مندیش پښان وا او په دغه ځای کښی ښکار مکاوه او عشرت ی تاریخ سوری کی راوړی چه دا امیران له پرته پښو او بالښتان او بستنکی وا او د هغه سوریانو می له اولاده دی چه د سهاک له پښتنه و امیر پولاد به هغه دعوت کی شریک وچه ابو العباس سفاح د بني امیه سره جګړه کړه او ابو مسلم ی هم مرستی و تاریخ سوری محمد بن علی البستی داسی کښلی دی چه د عباسی دعوت په جنګو کی چه امیر کروړ له د میری سوری وکړلی نو ی دا بیتونه وویل چه ویارنه ی بولی هغه دا دی چه شیخ کته علیه الرحمة تاریخ سوری رانقل کړی دی

ویارنه د امیر کروړ جهان پهلوان

زه یم زمری پر دی نړی له ما اتل نشته
بل په زابل نشته
پهند وسند و پر تخار او پر کابل نشته
له ما اتل نشته

غشی د من می ځی برېښنا پر میرځمنو باندی
په ماتیدونو باندی
په ژوبله یونم پر غالم پر تښتیدونو باندی
له ما اتل نشته

زما د بریو پر خول تاویږی هسک په نمنځ ویاړیم | د آس لسو ری می ځمکه ریږدی غرونه کاندم لتاړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړم ایوادونه اوجاړه لما اتل نشته

زما د توري تر شپول لاندي دي هرات و جروم
غرج و باميان و تخار بولي نوم زما په اودوم
زه پيژندويم په روم
لما اتل نشته

پر مېهو زما غشي لوني داري دښمن راځنه
د ځيرنو الرو دي څخند و ځم تښتي پلن راځنه
رپي ئې سون راځنه
لما اتل نشته

د زرنج سوبه مي د توري بيخ سو وکړه
پيادارئ مي لوړادي د کول د سور ولسه
ستر مي تربور وکړه
لما اتل نشته

خيلو د گروزه لور پيرزوينه لوم
دوي پيادينه ښنه بامم ښادگروزنه لوم
تل ئي ودنه لوم
لما اتل نشته

پر لويه غرو چي ونيا د دوي ند بخښند و يتال
ښي زما د نوم مي بولي پر درځ ستايوال
پوره ځو شپو مياشتو کال
لما اتل نشته

شيخ کته عليه الرحمة لتاريخ سور نقل کا چه امير کروړ عادل او ضابط او د ښي ونيا خاوند و ده به هر کله شعر ونه ويل پيکال ۱۵۴ سنه هجري د پوشنج پيځنگو کښي مړ سو او تر ده دوروستهي نو وي امير ناصر ايوادونه ضبط کړل او د غور او سور او بست او زمين داور په محکو خاوند سو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر شیخ اسعد سوری علیه الرحمة

شیخ کته یکتاب کی د لرغونی پښتانه تاریخ سوری
سی نقل کا چه اسعد سوری پغور کی اوسیدی او هلته د سوری خاندان پپادشاهی کی دیر عزتمند
و شیخ اسعد د محمد زوی و چه پکال سنه ۴۲۵ هجری په بغنین کښی وفات سو شیخ اسعد
علیه الرحمة دیر ښه اشعار ویل نقل کا چه سلطان محمود غازی پرغور باندی د امیر محمد سوری رحمة الله
علیه سره جګړه وکړه او په آهنګران کی ی محصور کا پدی وقت شیخ اسعد هم د آهنګران په
کوټ کی و هغه وخت چه سلطان محمود علیه الرحمة امیر محمد سوری و نیوا و بندی ی بوت غزنی ته
نو امیر محمد سوری په خوراز زړه وراو عادل او ضابط امیر و له غزنه د بندی مړ سو او شیخ اسعد
په دوست و د امیر محمد سوری پر مرګ ی داسی ساندی ویلی په یوه بولله کی چه قصیده
په عربی ده

ولهٔ فی القصیده

د فلک لچارو څه وکړم کوکار
ز مولوی هر ګل چه څاندی په بهار

هر غټول چه په بیدیا غوړیده وکا
ریژوی ی پاڼی کاندی ناز پنار

دیر عزتمند د فلک څپیړه شنه کا
دیر سرونه کا تر خاوره لاندی زار

د والمن لسره څول پر پیاسی مړسی
د بی ورتلودین توی کاندی خونخوار

چه لسبرمدی زمری ربی ز نګلوکی
لاوکوبه ی داری تیرو جبار

هم ی عشتی سکنی د ال د ژو بلورو
رستان ځنی څغلا کاندی تیدار

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ملاوې نکړېږي پغښتليو
پيوه گرد بنتي پر ياسي لړمه
څه تيري ښه ظلم کاندې اې فلکه
پو يېږ نو لو لو نکړي يزړه لړايه
هيڅ روغي ي په زړه نشته ستا له څوړه
له تير يو دي او ښې ښاڅي له اوريځو
نه لاس و اخلې لحُوَر نه لوري
نه زړه وسوځوې په هيچا باندې
نه وصل کړې يين ليل مينه
ستا له لاس دي پراته زړه بل نه گيروې کا
کله غوټي کاندې مړا نوي د زړه گيو
کله تکې و اچوې پر نانه وليو
کله غورځوې و الکن له ټټر پلاز ولو
زموجبر زړه لو دنن ييا په عشق وو ششتيه
پر سوريو باندې وير پر يوت لياسه

دا فلکسېر و کاڅه کا بې گزاره
نه ې عشق نه لذې وي نه ې سپاره
ستا له لاس نړې هيڅ گل بليه خار
پر نښليو او سوې د غم نا تار
بېلوې په ډېر زړه زړه يين ليار
چېپي ژاړي يورت ور ت ستا له شنار
نه ملا کړې لبې وزلو له تزار
ای رناقت
نه پر يو ړي له گردښته له ملار
نه د رملي تېپونه د افگار
مېر پلو ته تيپي زړه ونه بغار حار
کله تير باسي وگري هو بنيار
کله شيري کړې گريوان د ښمنځي چار
کله کښېنوې پخاوررو کې با دار
و د ښوبلله په دې عشق هزار
محمد و الکن څه ولاړې پېل دار

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو وار سوا سیر پلاس د میر شمنو
په سماوې ودان آهنګران و
د محمود د زړو بلو سره پلاس کښیوت
تنګیا لیو لره قید مې ښه ده څکه
سر ښړی ی غوره خاوره هیره کا
پدی ویر د غور وګړی تور ټمړی سول
ګوره ثناخی رغی اوبنی لړی غزولو
نه ښخه زرغا د غزولو د بید یا ده
نه څنهول بیا زرغرنړی یلا سنو لو
نه له غرچه بیا راځی کاروان د مینکو
د پسرلی ادره تودی اوښی تو ښد
دا پسه څه چه محمد ولاړ له منزیه
نه منکاریږی ښخه سور د سور بلیتو
چه به ښجلیو یه ښځا پکی خند له
ښخه غوریه ویرنا تار دوالمن کښیوست
لاس د مات سه ای فلک چه د وکا

اشغال ی وکړ قبر له بلوار
په تمیکند و پر درست جهان ادګار
چه غزنه ته ی باتلی په تلوار
سه ی والوتله سکته پر دی لار
د زړه مریو بیر کایو کله وی څوار
پدی ویر زنا تیاره سوله د ښار
دا ګرونګی ساندی لی پښور باسر
نده زړکیو پسما دی کهتار
نه بامی بیا صیده کا په کهسار
نزا دروی غوره تله بیا جوپی دشار
مرغلری به نیسان نکړی نثار
په ویرنه ی سرغور لتول سوګوار
نه خلیږی ښخه لمر پر دی دیار
چه به پیغلو کا اتڼ قطار قطار
ښخه غور سو د جاندم غندی سوار
محمد غندی زمری د مړینی منکار

امیتی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شین زرگی ئلک وَلی لاولاړی — ای د غور غرونو پرتهٔ ستوی غبار

ځکی ولی پرېږدلو ښیر لوړی — لاندی باندی سره ورک سی دا شعار

په زمری غندی والکن څخی لجهان — چه ستوک نکړی په نړی باندی قرار

هیڅ پتا ای محمره د غور لمر وی — په نړی به ندوی ستا د عدل سار

ته پر ننګه وی ولاړ پښتنګ ګنی می سوکی — هم به ننګه د په ننګه کا ځان جار

که سوری د پښتګ پیر کاندی ویر مسول — ۱ هم بویاری ستا پښتو هم ستا به تبار

پجنت کښی د دوه ترون رُحوړ و اکمنه

هم پتا دوی د یر لور د غفار

ذکر د ښکارندوی علیه الرحمة چه د غور و پوه سه پدی چه شیخ کته متی زی رحمة الله علیه کښلی دی پکتاب لرغونی پښتانه کی چه پتاریخ سوری کی دی چه ښکارندوی پیښته د غور و او کله کله به پیغزند او بست کی هم اوسیده لی پلاری احمد نومید او د غور دیرو زړکره کو لیتوال و ښکارندوی د سلطان شهاب الدنیا والدین محمد سام شنسبانی بیا د شاهی کی حضور او د دربار وی خاوند و او هغه وقت چه هغه سلطان پر هند یرغل کاوه ښکارندوی چه شاعر او عالم سړی و هم د هغه سلطان په لښکر وکی واه هی والی چه ښکارندوی پیمهم کی د سلطان محمد سام او سلطان غیاث الدین غوری

(c) ketabton.com: The Digital Library

دستایی قصیدی لری چه بولي دی محمد ابن علي دای چه سبت کښ ماوړه دلوللو غټت
کتاب ويدی او ده هغه محمد مي دغه بولله چه د محمد سام عليه الرحمة ستاينه ده کښله

القصيدة في المدح

پسرلی ښکلونکی بیا کړه ښګاروڼ   بیای ولونل په غرونو کی لالون
مخکه شنه د بنونه شنه ښي شي سوی   طیلسان زمردي واغوسته غرون
دنیان مشاطي لاس د مجید وړی   مرغلرو باندی وښکلل بنون
د غټولو جنډی خاندی وریدی ته   زر غونو بنوکی ناحق زلمي جون
للمه ناوی چه سورتیک په تندی وکا   هسی وګانل غټو نو سره پسولون
مرغلری چه اوربه د څونو لیه   پیځلای سره راند خپاره د ښتون
زرغونو مځکو کی ځل کا نکه ستوریه   چه پرهسک باند ځلیږی سپین ګلون
سپینی واوری ویلیده کاندی بهیږی   للمه اوښی دمین په ګر بوانون
هر پلور ښی والی بیا ند خاندی   له خوښيه سروی له سینګرون
هر پلو د ګلو وږم دی لونلی   تو ارا غله له ختنه کاروانون
د مسیح په لیو به مړو ژوندون بیا موند   پسرلی مګر مسیح سو په لوکړون
له مړو څخه ورو ی آغلی ګل راویوست   وچ بیدیا او غری کړه له جنتون
سری جاجی چه رامشت کړ را شنګړو   ګیهځ چونی چه په بڼ و کا بوغون

پہ

(c) ketabton.com: The Digital Library

په برېښ چه بنغ د چو نیو نغوږ بیده سي
د زلما تا پي داغلي دي پر جنب یو
د پو پلو مخ سور کړي پسرلي دی
د هندار و په ډیر غروڼ سپین دی ډنګن دی
پخور ځنګ غور ځنګ لخولي ځګوند باسي
ښه چوني پستا یه د جنډیو موږ سي
د شنسب د کهالد ختلي ګرد دی
د بنډو اوروي درست الوا د وزغونکه
پرابل چه د بري پر نیلي سپور سي
نه يي شو کړ مخ ته دري د میر ځمنو
د اسلام د دين شهاب د نري ګرد دی
هره پلا چه دي پر هند و سند یرغل کا
په پسرلي چه يي تيږون په اټک وکا
نه به د ځملي غندي روڼ ستوري په سنګ ځلي
نه به داو لي ځګړن د سنیا پلوري

توا چندي سره پیودي اشلکون
لکه پغلي غتي کاندي مکيزون
يو د بل پخاره اچوي لاسون
چه پړ اورو باندي ځل وکا لمرون
لکه شن ياتي شا کاندي سيندون
ښه موږ سم د سلطان پښتون
د پسرلي په دود وداني لده رغون
له قصداره تر ديبل ي يو لون
پلا هور ي د ميراني ګزارون
نه ي تورې ته تهنيګر ي ګلک دالون
تور ستهان ي ګر رنا بيجا دون
رڼوي تورة نري په شهابون
غارد غاري تري سو للډ زيرون
کد شه پور ته سي لغوره دير ميرون
نه به نري شو ک د هند چاره ښهرون

(c) ketabton.com: The Digital Library

به څوک زلمي د غور سره راغونډ کا
يو ځای وند شهاب الدين دې چېرې وکا
په جوړو جوړو جګړو ی ښه تدبیرون کا
ښن پسیند باندې تیر یوی یرغل کاندی
څپان سیندی هم لواړه ایلای کا
پیهر کال اټک د ده بند راغلی کاندی
پښتو نخا ښکلی زلمی چه زغلی ښند ته
زرغونی ختی اغوستی وی دی غزونو
هر ګیهیځ چه لمر څرکیږی له ځا تیږځه
کله بریځو وی له غرمه وی کله بر ملوی
د شهاب جګړن به نه کښېنی له غلو
زمری کله کارزی ځان له یرغلګر یو
یا به جنګ کا د بریو ژنګی پنهدی
یا به وران کا بود توتون د بمبهو
پرنا اوسی ته ل د دین شهاب

د داور توری به چېرې کا ځلون
په هر لوری هر ایواد ته یرغلون
چه د غور باداریت وکا زغلون
به پرتم ی زمری ریږدی په زنګلون
پر اورو ویهی د غور یا نو نبه ایرون
غوړوی په څنډو خپل یاسته سالون
نو آغلیه بیغلی کاندی اتڼون
بت به بید یا هم پیو للی وی ځانون
څو چه یو نما د لوید یحکیه تخنیدون
کله ګرمل کله لمر لوید له تر ملون
نه به پریږدی دا زلمی خپل بهیرون
څو ی نکامات متون وپریږون
یا به پریږدی هم پډی ځیار سرون
یا به لسبره کاندی یو بیو ایوادون
نوم د تل وه به دیځ په ښمز دلون

نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوږ را نه سی ستا پېغوره د هند لوبه به | شو چه نسته کړی له نمری بود تو لون

ستا پېرزوېنه د خاوند لوی بخښتن وی

موږ خو ستا په برسته یونه خو چه یو ن

ذکر د زبدة الفصحاء ابو محمد هاشم ابن زید السروانی البستی رحمة الله علیه

په لرغونی پښتانه کښې سی حکایت کا شیخ کته رحمة الله علیه چه ابو محمد هاشم د هلمند په سروان په سنه ۲۲۳ هجری قدسی زیږیدلی او په بست کی ی لعلما او فصحا تحصیل لوستنه وکړه او وروسته ور په عراق ی پلو ولو د تلو او اشمد شخ سمع وکړه او ابن خلاد چه شرکند و په ابی العینا سره ی په بغداد کښې عمر و ند تیر کړل او له هغه د عربی بلاغت او اشعار ولوستل او په کال سنه ۲۹۴ هجری قدسی له عراق بیا راغی د ری کال وروسته په بست کی وفات شو نقل کا چه ابو محمد په عربی او فارسی او پښتو شعرونه ویل او هغه وقت چه د ده استاد ابن خلاد پېتر کوروند سو نو ده به ی خدمت کا او د هغه شخه به ی خواږه شعرونه په ادب کی د عربو او ویله ابو محمد عربی شخه په پښتو د خپل استاد دیر شعرونه هم را اړولی دی ابن خلاد چه یو ظریف او ادیب سړی و بیوه شعری د هم ستایلی دی او ابو محمد هغه شعر داسی په پښتو را اړولی دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شعر

زه هم نه دنیا کاندي چه ي وینه — د خاوند پلاس کښېنږد او درېمون
ژبور ورله ورځي دنیای اروی — ددرهم خاوندان تر څوکي پوره ته
له درهم ي ځني ورک سوسي تلي — پر نړي کي پيخوړ وي پيش ندون
که بدا ي سوځي ولولي خلق وايي — دا دنيا ده رښتيا نه له رشتون
که بي ونه لي ووايي رښتيا خبره — لوړ دوايي دا خو سوځي دي تيرون
سو درهم نه ندي پچاله لويه برخه — د درهم د خاوند بر ځاي پرتمون
درهم ژبه ده له څوک ژبور ېږي تر — ده وسله که څوک پکا ندي قانون

نقل کا چه ابو محمد په پښتو يو کتاب ښلي و چه په هغه کښې د عربي د اشعارو فصاحت او بلاغت بيان کړي دا ونوم ي و د ساتو وي هد

ذکر د عارف رباني بربان السالکين شيخ يتمن رحمة الله عليه زما پلار قدس الله سره لکتاب د بستان الاوليا، چه شيخ المشايخ بستان بړيڅ ليکلي دي پکال ۹۵۶ سنه هجري قدسي داسي نقل کا چه شيخ تيمن د شيخ کاکړ عليه الرحمة زوي و څلکه چه دی د غور بري غواثه ولاړ او هلته هيشت سو نو خلق ي اولاداوس پکا کړه کښې

منشيري

(c) ketabton.com: The Digital Library

کشمیري خو یې اصل دوی دکاکړ اولاد دی او دتیمن رحمة الله علیه زاهد او عابد او ولي و
نقل کا چې کاکړ بابا لا ژوندی و دتیمن لغوره راغی او پېروب کښې دکاکړ بابا پیدا نه وکړه
بیا ورو یې او په ګجران کښې و او سید او دعلاء الدین حسین شام پر مانه کښې وفات سو
دتیمن بابا دغه شعر ونه ز ما پر رنه بستان الاولیاء څخه نقل کول او ماله څخه واورېدل

شعر

ګیهیځ رڼا دلمر څېره سوه زما پر کور دوېړنا ره سوه
دبلبلو ن ورځ توره تیاره سوه
بزغ سونا څا په چې بیلتون راغی

زړه مې لمړی وېرنی شین دی پښه اژاره څخه ناورین دی
زړه غوټ له اوښو مې ساوین دی
پښول نولیږم چې تا خوان راغی

نه به بیایم نه به بیا راسی نه به تیاره شپه زما رڼا سی
نه به شتهي راته پیخلا سی
بیلیږی پیری ی اوس دیونی غی

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ښځنتن پا ره دی هیر مې نه کړی   آ غلیه مخ په پړ یا نه کړی

او ر بل دی پر ښوو دی وا ته کړی

پر ما د بل او ر کړ وو ن دا غی

ذکر د کاشف اسرار عرفان شیخ بستان بړیځ قدس الله سره العزیز   زما پلار علیه

الرحمة لقدما څخه روایت کا چه شیخ محمد بستان په قوم بړیځ وپه مینوراوکی کورودده پلار محمد اکرم رحمة الله علیه هم د خدای ولی وه او د ښوراوک راغی بلمندیر غاړه په یوه کوډله بنس اوسیدی او د خالق په عبادت بوخت و نقل کا شیخ بستان له پلاره ډیر فیض ومونډ د په ځوانی ولایت هندوستان ته او هلته په بنګال پسار ګرزیدی او آثار د قدرت یې تماشا کول او هغه وقت چه وطن ته راغی په ۹۹۸ هجری ی د اولیاء الله په بیان کتاب د بستان الاولیاء ولیکئ او زما پلار رحمة الله علیه د غه کتاب په ښوراوک کښې د حسن خان بړیځ په کور کښې لیدلی وچه په دی کتاب کښې شیخ بستان علیه الرحمة د ډیرو پیغمبر اولیاء حالونه او کرامتونه او خوارق د عادات کښلی وه او ډیر ډیر اشعاری هم را نقل کړی د لسو رو شاعرانو او خپلو شعرو څخه د غه شعر ما خپل پلار له خولي واوریدی چه د شیخ بستان رحمة الله علیه دی

شعر چه بد لدی بو لی

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوښکې مې څاڅي پر ګریوان یو وار نظر که پر ما | راسه ګذر که پر ما

د مینې اور دی زمانه کې ورېت په انګار کینا | بنی تار و نار کینا

خود به ویلېږم چه مې زړه پر تا مفتون کینا | ځان مې زبون کینا

اوښکې مې څاڅي پر ګریوان یو ول نظر له پر ما | راسه ګذر له پر ما

وکه نظر زما پر حال چه پروت رنځور یمه تل | یو پر ناسور یمه تل

لړزه مې څاڅي وینې سور یو ټوخېل یمه تل | په اور جلبل یمه تل

اوښکې مې څاڅي پر ګریوان یو وار نظر له پر ما | راسه ګذر که پر ما

له درد سوز تل ناری او غلبلې وهمه | ګر بوی سوزی وهمه

یو آن مې چیری نه آرام نه تیکاو نه دیم | نه راحت کړ نه ویم

اوښکې مې څاڅي پر ګریوان یو وار نظر له پر ما | راسه ګذر له پر ما

د خوږ بوزړه سیحی لحال ته ای بادار آګاه | یی د بې دزلو همراه

د خپل غرت پروی ستان ته کړه د مهر سندی | کړی له ګنا د ګوابښی

اوښکې مې څاڅي پر ګریوان یو ول نظر له پر ما

راسه ګذر له پر ما

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د امیرانغصی شیخ رضی لودی علیه الرحمة پلوه سره به دی چه کامران خان ابن
سدوخان پښتون په صفا کښی په ۱۰۳۸ سنه هجری قدسی علی صاحبها التحیة والصلوٰة والسلام یو کتاب
وکښی چه کلید کامرانی ئی نوم و بیدی کتاب کامران لکتاب د شیخ احمد ابن سعید اللودی چه په
۶۸۶ سنه هجری ئی کښلی او نوم ئی اعلام اللوذعی فی اخبار اللودی دی هسی نقل کا چه شیخ رضی
لودی د شیخ حمید لودی وراره و چه شیخ حمید ملتان پاچا سو نو ئی خپل وراره پښتنخوا ته ولیږی
چه خوښه خلق د اسلام دین ته راولی شیخ رضی راغی دوه کال د کسی بیخ وکړ نه پیه او هلته
ئی ډیر مخلوق مسلمان کړل نقل هسی کا نصر د شیخ حمید نوی ملتان کښی د ملاحده له لاسه تخو
سره کښیښوست او لاړه ئی شخړی د الحاد او اسماعیلی فرقی عقاید زده کړل او وګرځیدی
د دوی په اعتقاد او ملحد سو چه شیخ حمید رحمة الله وفات سو نو ئی پر ځای نصر کښیښوست
او د الحاد ترویج ئی غوره کړی او قرامطه ئی راوستل شیخ رضی علیه الرحمة چه سو چه سلطان د
غزنی تر ... نصر ته ئی داسی پارکی وښل او و ئی ستول

پارکی

د الحاد پلور دی تر پیل ‖ ګروه دی زموږ وکوراوه
موږ رونلی په سه یار نه ‖ تا پتور وبتو راد د
لرغون و لی ګرد هیدلی ‖ چه دی ګو بنی الراده

معنی

(c) ketabton.com: The Digital Library

سخه ګروه دی اوس آيره کړه — چه پلرو دی رڼاوه

لودی شاپیاسه پیک سو — که سر څو مو درناوه

لفر نه ویي له کیهال — لودی نه یي په کاوه

زموږ رغاده شاله ګروه — دوره ځلوی په سغاوه

شیخ احمد لودی هسی نقل کا چه لفر لودی هسی د شیخ رضی رحمة الله علیه عنه کوت دا

د الحاد پیتور تورن سوم — زه لرغون څو ملحد نه یم

زما دبنه هسی تورا کړل — که ملحد یم د دښمنه یم

له اسلام نه تر پلمه — تورانو څخه په تر ملیه یم

ګروه می سخه لرغونی دی — اوس هم کروه پلر غونه یم

د اسلام پر هسک به ځلم — وتورانو ته تیاره یم

دلودی ناوی سنتی یم — د حمید نه لوی کنهاله یم

تورانی دبنن چه وایی — زه لګروه په آیره یم

دای تور تاسی دره هوی — زه هوس تاسی په تله یم

هو دبنو دیناوی معجزه — زه لودی یمه څوزه یم

عفو الله الماضیین ورحمة الله علی الذین اعتصموا بحبل الله المتقین

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د مقبول ربانی شیخ عیسی مشوانی رحمة الله علیه — اسی نقل کا خواجه
نعمت الله هروی لوسنږی پښتون افغانی کښی چه په دوران د جهانګیر پادشاه
ی وکښلی چه شیخ عیسی پقوم مشوانی و او په دالمړی سکونت کا او د شیر شاه سوری
په دوران کی ګوندک وسی وایی چه شیر شاه ته خلقو وویل چه عیسی شراب خوری
کا شیر شاه خلق وګمارل چه ولاړ سی او د شیخ شراب وویني چه راغلل شیخ ځینی
کورناست ز د صراحی او پیاله ورته پرانته ده خواته ی د پادشاه سړی چه راغی وی ویل
ای شیخ په دی پیاله کښی څه خوری شیخ ویل راسه ته هم ی وخوره سړی چه صراحی پرکه
په پیاله کی شیدی را توی سوی ولاړ او دغه حقیقت ی پادشاه ته بیان کا
نعمت الله کښلی دی چه شیخ عیسی رحمة الله علیه لوی ولی و او د خدای په توحید کی ښه
شعرونه په پښتو او فارسی او هندوی ویلی د پښتو یو شعری دا دی

ځینی کافر کړی ځینی انکار کړی || کله باد زړه هم غلام خوار کړی
تخو تادری په صفتو نو || کله حی نور کړی کله حی نار کړی

عیسی حیران دی پدی شیو نو
کله حی یار کړی کله اغیار کړی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د سلطان السلاطین سلطان بهلول لودی علیه الرحمة الله الولی

په مخزن افغانی کښی لیکلی شوی دی چه ملک بهلول د ملک کالا زوی و په هندوستان د سلطنت لو ا ښکه کړه او د ملک لعلو دی تایبغی تخته و په یوه زمانی دی لودی ټبر سلطنت ته پیښه ر کښی ملک بهلول په سرهند د اسلام خان تر وفات را هسی استقلال و موند او تر جنګو پسی ورو سته د پرده هلی خطبه او سکه وو پله پانی پت او لاهور او پا نسی او حصار او ناګوری د ملتان تر ښنیو پوری و نیول او د هندوانو د راجه ګانو سره ی سخت جنګونه کړی او اته دیرش کاله ی پر هندوستان سلطنت وکا او دیر عادل او عالم پاد شاه و په کال ۸۹۴ هجری قدسی وفات سو لله په دا ی

هشت صد و نود و چهار رفت از عالم
خدیو ملک ستان و جهان کشا بهلول

د سلطان بهلول علیه الرحمة وفات په تبد د جلالی قصبه کی و او محمد رسول ملاتوال هوتک چلیل بیاض ښن هسی کښلی دی چه په هندوستان د بر ستی یموسم خلیل خان بیا ښ ی هسی رباعی انشا کړه او د سلطان بهلول پاد شاه په محبت کښی وویله

(c) ketabton.com: The Digital Library

رباعي

خمري اورېځ ژاړي له پاسه   کوليه بوغ تا بيلتون له لاس
په سعد لوني کو هر پېچول ستا   دا هر چيا کاستا زمو به مواس

سلطان بهلول رحمة الله عليه په دا رباعي ولغو بزه په جواب ی دا رباعي سمدستي وويله

رباعي د سلطان بهلول

ملک بزرعون کرم په درکړه راس   ګوره اورېځ د داد له پاسه
خول مي د عدل بد درو روڼ دي   جهان بزيب موي زما له لاسه

ذکر د خان عظيم مکان خوشحال خان بېګ عليه الرحمة

محمد رسول هوتک په خپل بياض کې ليکلي دي چه خوشحال بېګ د شهباز خان ختک زوی و چه په سنه ۲۲ کال هجري پيدا سو او د افغان خوا مرتي او غښتلي و خوشحال بېګ څو کال په هندوستان بندي ؤ او بيا ي له مغولو سره ډېري جګړي وکړي او د اورنګزيب پاچا سره ي ترمرګ دښمني وکړه او په دغو تاوګنبي مرسو نقل کا چه خوشحال خان بېګ د ختکو سرداري کړله او هم ډېر زلمي ي درلود چه لکه شاعران و او په خپله خوشحال بېګ هم د غزلو ديوان لرينه چه دده

غزلونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رباعی

خمری اوریځ ژړاېږی له پاسه   کوله بوغ تا بلبلتون له لاسه
په سغه لونی کوه بېچژول ستا   دا هر حیا کاستا زمونږ هواس

سلطان بهلول رحمة الله علیه چه دا رباعی ولغوږه بجواب ی دا رباعی سمدستی وویله

رباعی د سلطان بهلول

ملک بزرغون کېږم په درکړه راسه   ګوره اوریځ د داد له پاسه
خول می د عدل به درورون دی   جهان بزیب موږ زما له لاسه

ذکر د خان علیین مکان خوشحال خان بېګ علیه الرحمة

محمد رسول هوتک پخپل بیاض کښلی دی چه خوشحال بېګ د شهباز خان ختک زوی و چه په سنه ۱۰۲۲ له هجری پیدا سو او دوی خان خو امېنی او عنبتلی و خوشحال بېګ څو کال په هندوستان بندی و او بیا ی له مغولو سره ډیری جګړی وکړی او د اورنګزیب پاچا سره ی تر مرګ دښمنی وکړه او په دغو تاوکښی مر سو نقل کا چه خوشحالخان بېګ د ختکو سرداری کړله او هم ډیر زلمی ی درلود چه لکول شاعران و او پخپله خوشحالبېګ هم د غزلو دیوان لرینده چه دده

غزلونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

غزلونه ډېر ښه دي او قطعه هم لږ هم په شعر وايي او قصايد هم ډېري نقل کا چه خوشحال بیګ د مغلو په بند کښې و او په ډېر د رنتهبور کوټ بندي و بېتانه ختکان ولاړل او دده سره بنه بېځايي راویوست اورنګ زیب لښکر څو چه دی ځیل وطن ته راورسېدی او هغه پادشاه سره ی جنګونه وکړل د خوشحال بیګ ملي اکوړه خوېږي او هلته ختکان پراته دي پختکو خوشحال بیګ عالم او شاعر ښه و روایت کا چه خوشحال بیګ هدایه په فقه کښې په پښتو را واړوله او ډېر کتابونه ی وکښل او په کال سنه ۱۱۰۰ هجري وفات سو محمد رسول هو تمه پخپل بیاض د خان علیمین مهان داسي شعرونه کښلي دي چه زه ی هم په دې کتاب نقل کانم

غزل

پکا ته کاته مې سترګې په خاته شي | چه خبر دي د راتلو ربانه وشي
ته خو اوس لسا ندو ولاړې مرور شوی | دا ځا یاري و هم ګنډن ی بېړ د شي
چه دیدن د محبوب وکړمه تازه شم | لکه ګبت چه باران سره او به شي
ګوره تا را باندې کومې کوډې وکړې | که په ښېښو د رڅني درد مو زړګي منډ شي
پېدارمان د هغه وقت یم ډېغ ډېغ | که د زني سیب ی بیا د ما پخولو شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل یار د جدایی سبب کاږی ــ لکه روح چه له وجود د بیواته شی

بخته بوبره مدد بیارا سره وکړه ــ چه پیغمبر کښ می بیا تللی یار اوده شی

د خوشحال سلام پوا ره وښو یارانو

گنډی بیا می پلید و مږ ونو بند شی

وله ایضاً

که مسجد کوره کندیر ــ وارې یو دی نشته غیر

یو می بیا موند په بهر ځو کښ ــ چه می وکړ د زړه سیر

بتخانه ای پسیر ګرزم ــ چه تر منز سیدی طیر

خوشحال یو دینی خوشحال لدی

ورند ورے دی غیر و نږیب

و من رباعیاته رحمه الله

چه حرمناک دی یا ترسنده وی ــ یاری له وی کا وهرلنده وی

د بد بیر بیږدی په ننګه بلا ته ــ بتر تر داند شکم بنده وی

وله ایضاً

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوښیار ښمیند په ورمونو زیاتد کا ورمونده وایم له څوک مېږ زاتد کا
محتاج د نورو نورو نغریو شي سرې چه خپله کتهوه ماتد کا

ذکر د زرغون خان جنت مکان چه په قوم نورزی و روایت کا

دوست محمد کاکړ په خپل کتاب غرغښت نامه ښې کښلي دي چه زرغون خان د نورزاد نورزي واو پکال ۸۹۱ سنه هجري مبارک ولایت هرات ته اوله سفر څخه د عراق د خراسان سفر وکا اود اوبکو چنګونې تر زرغون شبکاره ره ښه مسرانه وغیرت چه شیباني خان سیستان ته ورسیلا نو زرغون خان له سره جنګونه وکړه چه داوبکو لښکر ډیر ومړل دوست محمد کاکړ سې نقل کا چه په ۹۱۲ سنه هجري زه ولاړم هرات ته په ګجهان ګښتي مې د ملا ایوب تیمني څخه د زرغون خان د غزلواو شعرو دیوان ولید چه اوراق ئې ورپشمیر دري سوه هم د دوست محمد کاکړ روایت دی چه زرغون خان ډیر ضعیف سواو په ۹۲۱ سنه هجري په دیر اوت کښي وفات سو دوست محمد کاکړ په خپله غرغښت نامه کښ د الاندي دوه بیتونه چه مثنوي د ساقي نامې دی دده له دیوان د اشعارو نقل کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مثنوي ساقي نامه

ساقي پاڅه پياله راکړه — مرور يار مي پخلا کړه
اوبه تويي په لمبو کړه — اور مي مريدي اوبو کړه
پسرلی سو غنچه ګل کا — زلفي تاوي د سنبل کا
بلبلان شور و فغان کا — کړيدن په ګلستان کا
زاهد وزري صومعي څخه — شراب پيري ميخاني څخه
هر سړی په ميو مست دی — دی بهار کي ګلپرست دی
پراغوښتي سري منبر دی — د غټولو تدارک دی
جهان ټول سور او زرغون شو — وېچ راغه ښکلي ګلګون شو
سړي ټول شور و شغب کا — ياراني کاندي طلب کا
بهار وخت د ياراني دی — ښه موسم د پياني دی
لو ساقي پاڅه بهار دی — نن ژوندون سيا رفتار دی
دنيا پاته موږ به ځو نه — توره خاوره کښي به ليو نه
پيمانه ډکه رحمن کړه — بزم تو ديه پايي کړه

چ

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه یو دم سمه آزاد — تا بنا د زړه می سینه بناد
ساقی یا څه وقت د مل دی — پچوشش کی خم د مل د
وقت د میو د لیشو دی — د پیالو د ډکیدو دی
سغه څوک اوس د مجبور دی — چه ی جام تش و شلولی دی
مستان گرزی پیا غولبن — مستی کاندی پر غولبن
لاس پیواس دی یارانی کا — یه په بل نانه وتخری کا
مجنون وصل له لیلا دی — د جمال په تماشا د
نه غم ستړ نه بلیتون سته — نه ځانځو نه ځکر څوت سته
تر تاو لرزه مدرا سه — ساقی یو کړی مجلا سه
ما نه جام د ربل ولورا — چه یو تش می ډک نور سه
اوس می بل د زړه بیکور کړه — لیهر حیا هر څه ی لوزه
په بل څه نوی الفت دی — د تو له مهر د محبت دی
هو ل اخلاص دی او صفا دی — تیاره ورکه سی رڼا دی
له زړه کم غش او دغل سی — جهان هو له تل و مل سی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساقي ستا مهر مطلوب دی / نو بهار ځکه مرغوب دی

د ستا لوری پیرزو نوی / نو بهار به په ښه بند وی

ښوند به نګار رنګ د ګلو / بی مستیو بې له ملو

نه به بزم پرشور تو دی / نه نغمې نه سرود سی

جام به تښه د آرزو سی / ورک به مهر او پیرزو سی

نو ساقي پاڅه بهار دی / بزم تا له امید وار دی

یاران ناست سرنګي ځلو دی / ستا د جام په امید نوز دی

تر سهم راسه عنایت کړه / بزم تو د محبت کړه

سر د ملو څخه ډک جام کړه / د یارانو ای انجام کړه

چه سور بزم همي تو دی / د رنګ الو غوږ و سرود دی

د جهان ویرو غم هیر کا / یو دم بند په عشرت تیر کا

په پده څخ کی مو بلیتون دی / لجهان سبا یون دی

دز

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د الله تعالی پیرحم نو مرد دوست محمد کاکړ علیه الرحمه   د بابر خان زوی و په د

کاکړ بابا د زیارت د پاره پیکال سنه ۹۱۲ هجری ولاړ هرات ته او بیا په راتګ بېرته د

پیکال سنه ۹۲۹ هجری ی یو کتاب پښتو نظم ترې په نوم ی دی غرغښت نامه د اکتاب

په ماولیدی شیرین بیتونه په مثنوی لری او د غرغښت بابا قدس الله سره الکریم

حکایات دی او ترشیتنو خلقوی روایات راټج کړی دی د غه کتاب زما پلار

په لوه کښې مېندلی و او زه مو به کرهول کښی مو کو چنیوا او زه هیو په سبق لوست

دوست محمد علیه الرحمه چېل کتاب کښلی دی په زما پلار بابر خان هم یو کتاب مشعر

کښلی و په نوم ی و تذکرهٔ غرغښت هغه وقت په بابر خان وفات سو او

زه پېرکور نه وم هو هغه کتاب ورک سوی و او بیا ضایع کړی زه چه راغلم

د خپل پلار په ماتم سپی و پیرجن نسوم لکه چه کتاب ورک و مانو د هغه کتاب

خبری اورېدلی او په وارو وارو ویلی وی او هم می یو څه لا هغو تحفه پیاد وی

نو ما پر خدای تو کل وکا او هغه قصې او روایات می بیا په شعر وویل خدای

تعالی جل شانه دی زما پلار سپی مشکور کا   سپی وایی کښو لکی دی

کتاب عفی الله عنه چه ما د غرغښت نامی تحفه د غه حکایت را نقل کړی دی

حکایت له عنبت نامي

له نیکانو روایت دی — هسی تولګه حکایت دی

نور محمد کاکړ راوی دی — چه ی فیض تل جاری دی

د نیکو نو له خولی وایي — چه عنبت ی راته ښایي

چه کاکړ نیکه زاهد و — لوی شخصیت له تل عابد و

تل ترتله سي عبادت کا — پر دی لیاری ریاضت کا

شپی ی رڼی په لمانځه وی — په ژړا و په نادو وی

نه ی خوب نه ی خوراک و — عباد ت ی ژوند و زواک و

چه به کښېنوست په لمانځه — یا به کښېنووت په ستاینه

ورځ ی تولہ په قعده وه — شپه ی هم یوه سجده وه

تل ی سیر د لاهوت کا — په یوه ګوله ی قوت کا

غرق به تل په ذکر الله و — هر ساه او هر بېګاه و

یو د شپې ی عبادت کا — سر ګناه ی ندامت کا

ستړی

(c) ketabton.com: The Digital Library

منزلی پښتی سوی له خوبه   په شپو شپوی وو بستر
هسی خوب ی و لید گرانه   په خو عښنت ښنهی بنهانه
وایی ای کاکړ ذو به   لتا خوښ یم نیکخو یه
ستا قدم زما پرنه ردی   ماسوا کښی دی قراردی
پښه ووسخ دده لما نخنه   دخپلښتښ عبادت کړنه
وی پاتد لتا نوردی   شپی اوورځی دیکور دی
خه جهاد کره پرتا فرض دی   واهم ستا دغاړی قرض دی
یوه ورځ جهاد افضل   نر ملو کلو لما نخل
ځوک چه تل لمنځ وروژه کا   په جهاد بدی یو ردکا
طری شره ددین همدادی   بیا خدمت دخلق واحد دی
لتا پاتد دواړه دنیه   ځان خبر کړه بند له دنیه
توره واخله مجاهد شه   دلوی خدای ددین قاصد شه
د خدای نور پر جهان خور کړه   دا خدمت ی پښان پور کره

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه د بشپړ عبادت سی ‌‌ | خان د خلاص له معصیت کی
چه له خوبه ویښ کا کړ سو | دغه ایر خوا نوړه سو
زغره خول ی آراسته کړل | دغه عشق تیره کړل
هرات خواته په تلو تلو سو | د سلطان غیاث لملوسو
ویکړه هوری جهاد ون | د سلطان مل شو پیملون
څو هوری تر دنیا تیر سو | دغازیانو پیتول شمیر سو
چه ی هلته هم وفات سو | ښخ پیخاور و د هرات سو

میره هسی ژوندون کا ندی
مری د خدای پر رضا باندی

ذکر د محبوب سبحان عبدالرحمان علیه الرحمه ‌‌ محمد رسول هوتک علیه الرحمه

مجمل بیاض کښ هسی کښلی دی چه عبدالرحمان بابا په قوم مهمند و او په پینوری ژوندون کا یلاری عبدالستار نومیدی او په بهادر کلی دیره وه عبدالرحمان بابا په ۱۰۴۲ سنه هجری پیدا سو او له ملا محمد یوسف یوسفزی تحصیل ی کوت

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکا او له مخه تحصیل ی فقه او تصوف زده کړل او بیا ولاړ کوهات ته هلته ی هم
سبقونه ولوستل او بیا عالم سو په ځوانی ی دنیا پرېښوله او اکثر به په غرو گرزېدی
او کله به ولاړ د هندوستان په خوا او د خدای عبادت به ی کاوه د دنیا په کارو به نه
مشغول کیدی عبد الرحمان بابا یو عالم ربانی او عابد سړی وو او ډیر شعرونه ی د خدای تعالی
جل جلاله په محبت کښی وویل او په پښتو کښی به رحمان بابا مشهور سو په سنه ۱۱۱۸ هجری
وفات سو خلق ی تر اوس د پېښور په هدیره کښی زیارتونه کا او دده شعرونه لولی
د رحمان بابا د بیتو او غزلو دیوان سته او ډیر ډیر پیدا کېږی هسی وایی فقیر محمد
هوتک غفرالله ذنوبه په ظل الله پادشاه جهان شاه حسین کاتبان واستول او
له پېښوری د عبد الرحمان بابا علیه الرحمه د دیوان نقلونه راوړل او په قندهار
کښی علما او زاهدو وکتل او اوس ډیر دی فقرا او د خدای دوستان د عبد الرحمان با
شعرونه ډیر لولی او خوښوی او عام خلق فالونه پر گوری حق په پکښی هم دا
کتاب ډیر وایی او خدای تعالی دده په دنیا کښی هسی برکت ایښی دی چه د هر خوږ من
زړه دارو به کا او هر غریب او محتاج مستغنی کا زما پلار هسی نقل کا چه په
قندهار کښی د رافضی گرگین خان جور و ستم تر حده تیری وکا او خلق د خدای هسی ځنی

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه داب سول چه سپېرګ خو بېن سول نو دوی په کوکران کښې مغفور رحماني برگزیده صمداني
حاجي مير خان هوټکسنبالم خيل ته ولاړل او له هغه دي چاره د کار طلب کړل او لټو لو
او ويل هر د ول چه دی وايي هغسي کړي هغه مغفور ريوه ورځ ترما بنا مه له لونړو پښتنو
خانانو او مشرانو سره مصلحت وکا او هسی ی تړون وکا چه ظالمان مړه کړي او خانانو نه
لجوره ظلمه وژغوري په پای کښې حاجي مير خان عليه الرحمه وويل راسي چه عبد الرحمان
با با قدس سره هم وپوښتنو چه د ده ديوان ی خوص کاهسی مشوره ند و بيت

زد مکتوب غندی په پټه خوله گويايم | خاموشي ځما تيري کاتر غوغا ځما
کښت د عشق په تو ده زړه لداران چري | سمندر بو به چه زيست کا په اور ځما

د غه جيتو ندی ولوستل هغه مغفور حاجي اولس ته وويل چه د ظالمانو کار تمام دی
ما اوس دستی خاموشي بهتر ده لټوله به په پټه خوله داکوښښ کړو چه ظالمان
رکسی چه مناسب وقت راسي نو به زه پر تاسي ابنغ وکړم هغه وقت بايد ټول تيار ريو
وظالمان له وطن وباسو نقل کا چه يوه مياشت وروسته جنت مکان حاجي مير خان
د اولس ميران او خانان راوبلل او په ما بجندی جرگه وکړله او لټولو په قرآن قسم
وکا چه د گرنين خان ظالم له جوره خانونه خلاص کړی پر دی وقت بيا حاجي

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرخان مغفور لە رحمان بابا نه دا بیتونه وو نو ستل   بیت

په اسمان ئی رخ پټ کړی په سحاب و	خدای دی ما و ته منګا ره کی بغدم
په رقیب را ته ترلی په زنخیر و	نه یم حبیب را باندی پرانت هغه بیا
په حال ئی منت بارادمی رحمان	په صدرت کتین د خلق تشه دلو بی بیا

نقل کا چه د خدای په قدرت د مغه ورځ په اسمان اوریځ هم وه په حاجی میر مرحوم دا بیت ولوست مغه کړی لیر ښکاره سوا وریځ ئی لرې بسته سوه خلق هم دغه یوا الهی مدد ګانه ادبیا نو جنت مکان حاجی میرخان خاتو ته ورپل دا دی د خدای تعالی مهر او لطف هم زموږ ملګری دی اوس نو وقت دی چه توری ند تیکیو وکابوا و ګانو اه د نجمن ورعورو مغه وچه په ۲۹ د ذالقعدة الحرام ۱۱۱۹ هجری اوس قتول سول او د جنت مکان حاجی میر په مرد په قند بار ورننوتل او د ښمنا ن ئی قتول مره کړل اوس په لو کاتب الحروف عفا الله ته په د عبدالرحمان بابا شعرو ن را نقل کا

غزل

زه د اسی دیوانه د مجنون چاکرم	لر رواج لر رسوم بیرون چاکرم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو بېږم چې د اجارې پېما ټوک شه | لېونی د خپل شاه په افسون یم لړم
لومې سترګې لوم باند لو مد غمزه د | د وب هېد نندی پخاک پخون یم لړم
لالن توفیق خو د فتنو راځي ندو | په فتنو د و روسترګو مفتون یم لړم

رحمان هیڅ ليځېلد ګانه خبر نه یم
په داسې نه زبون او محزون یم لړم

ذکر د شیخ الصالح محمد صالح رحمة الله علیه — سبې وایي کاتب د دې کتاب محمد چې
ملا الله یار الوزی په تحفة صالح کښې لیکلي دي چې شیخ محمد صالح په قوم الکوزی و چې
جلد ګښې او سیدی او عابد او عالم وه چې وقت کې په بد ... تېر اوه او د خلق مه
ارشادی کا نقل دی چې شاد بیګ خان د قندهار صوبدار شیخ محمد صالح د غوښت
چې کابل ته ولاړ شي او هلته د حلقو ته فیض ورکړي او په تدریس د علومو طالبانو ته هدایت
وما شیخ محمد صالح ورته وکښل چې ماله طمع د عزت نشته او په دنیا پسې نه ځوا یم
زما داسې عقیده دی چې دنیا ما ته داسې نه چې زه ورلا یم دنیا پسې که زما عزت
خوارې ما پرېښوده او په دنیا پسې مې مه مسافر کړه چې د غه خط ورسید نو
شاه بیګ خان ورته وویل زما هم ستا عزت مقصود و نه بل غرض ... سبې وایي محمد

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ملا الله یار د خپل شیخ پېنامه وکښل کتاب په تحفهٔ صالحي نوم د پښتو کتاب کښې د خپل شیخ علیه الرحمه احوال او خبرې وکښلې او دده اشعار ئې پکښې ضبط کړل چه له هغې تحفې دا غزل دی چه شاه بېګ تندی کښلی

غزل لشیخ محمد صالح

دېلي دینې فیض پر سبا وړم | بیهوده منت د ولي د نوز چا وړم

په اشنای د شپې ناڅاپه پلاس کښېوت | روڼ ئې زړه یکوم چېتلر بېسما وړم

پر دنیا له تجارت شوک د دنیا کې | زه د عشق (زیره) پیا زار و جار د عشق سودا وړم

دېلي لیدل د رب په بهانه کې | خزانې که د دیو مل جهان پښا وړم

کړ پېر تخت ئې د سلیمان سپور کړي کمري | عاقبت خاوره تر بند عمل پېشوا وړم

بیدار عشق خوشحالي پر ما حرام

زه صالح که په خوله خوبن پېزه ژړا وړم

غزل وله ایضاً رحمه الله

په پېرزه ی غشي څرخ سي د څېتمانو | روڼ ئې بانسي په دارو د تخته (طبیبا) نو

په لوړ ئې لرخه خلاص پېرزه رنځور وکی | دا د زړه دارو به و نکړه حکیمانو

(c) ketabton.com: The Digital Library

مګر بعد چه حبیب دی هم طبیب دی | کارسازی کاد غواړانو رنځورانو
هیڅ اثر ابا ندی نکاندی عالمه | نه دویل دروګو هم د ناصحانو
نصیحت زړه غواړی زړه نشته لو غړی | زړه می وړی په منګولو خوبرویانو

که صالح غندی د زړه پوهیږو پایی
لوز دولت پر دنیا نشته طالبانو

ذکر د مقبول ربانی علی سرور قدس سره العزیز په تحفه صالح کښی سی راوړی چه شیخ علی سرور شاه موخیل لودی وو چه د هندوستان پیښتانو کی دیره واو خاوند د کرامات او غوارق و چه خلق به هر کله ځنی لیدل په تحفه افغانی کښی هم رحمت الله سی راوړی چه شیخ لوی لوی کرامات ښکاره کړل او خلق به ورګرد هیدل په تحفه صالح کی راوړی چه شیخ بخپلو مریدانو ته هدایت کا او وعظ وند او د سوالونو ځوابونه به ی ویل او د تصوف مشکلات به ی حل کول یو ورځ سوال ځنی وسو چه پیس ترا هر لحظه مرګی رجعتی است مصطفی فرمود دنیا ساعتی است ځنی مقصد لری زموږ مرګ ورجعت کله دایم او مستمر دی او که دا مرګ ورجعت دایم او مستمر وی نو به حیات بعد الممات متعدد سی او د تناسخیانو عقیده به سی بیغه عارف ربانی سی ځواب ورکا

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ذات ماسوا دی له بلنه ذات داسماؤ ثابت دی او بدلن متحلل دی بیتیٔ وایی اَنتَ اَنتَ لا یبلانک فانّ بونک فی التحلل ولیس عنده منه خبر فانت وراءهٔ ای اشیاء دغه مرگ و رجعت بدنی دی نه ذاتی او هر کله چه تحلل وموند سابقه ذرات نوی پر ځای دی ئی لاحقه ذرات او همدغه تجدد دی چه دنیا عدم تحقق ثابتوی او همدغه چه مصطفیٰ علیه السلام وویل اَلدُّنیَا سَاعَةٌ رشتیا کوی په تحقه صائب کښی د عارف ربانی علی سرور لودی اشعار دی چه دا غزل ځنی را اخلم

غزل لعارف الربانی

محبت پیاله می نوش کړه پیچ ازکی ‖ د حق نور ویم پسنزگو دایا زکی
در ست وطن را نه دریاب شو بی دیدن ‖ دید می ښتی مګر خدای می سبب سازکی
که زه می شم هم للور کړم سر پور ته ‖ ناګهان چه می دلبر پورته آواز کی
زه می سر غوښه د رقیب بیتیره تیغ سی ‖ هم به ځم کډ ماله دلبر غوښت به مهر و ناز کی
زه و یار ملا ما ناست و یو له بله ‖ پر غماز د باری کا بنی د غم ساز کی
گران بلینون به د مخو مینو وینه ‖ چه تل ناست وی خرابات کی سره زار کی

ای سرور غمازان شوه بی حساب
پاک الله د صورت نش بی مغز پیازکی

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوهمه خزانه په بیان د پښتو شاعرانو چه زموږ معاصرین دی غفرالله لهم

ذکر د اشنای بزم آرای ملا باز توخی

ملا باز توخی په النغر کښی اوسی او په اصناف د اشعارو کښی استاد دی غزل او رباعی وایی او د شاعرانو انبار دی او زما په محمد هوتک یم مهربان دی کله چه قندهار ته راسی زموږ مجلس پیتوی او یاران دده له لطافت د طبع ممنون ملا باز مبادی د علومو لوستی او په فقه شریف کښی تیار دی له منطق او حکمت لولی او خیلو شاگردانو ته دی درس ورکوی محمد په ابتداء د ځوانی تللی و او ببهنه د شانی له استاذانو لوست کړی

لطیفه

یو ځله ملا باز راغی او قندهار ته ښی زما میلمه سو دستی ما چرگ حلال کا او طعام می تیار په دسترخوان راغی ملا باز سبی شعر وواید

شعر

بیر لودون دی [illegible] ‖ د باز برخه یو چیچی دی
د باز ښکار روی د نمر ختو ‖ او سی می بس له پینکلی ورځی دی

ما ژر جوړ سیین [illegible] هم حلال کا او د میلمه میلمستیا تر ما پوخ کا [illegible]

[illegible] ده بلبلو [illegible]

بدم

راسه پر څنګ راسه لیلی ته می نژدی سه لدل
بیمه زړځی چه می وند تختی پخوره زړه ګوی

راسه پر څنګ راسه لیلی ولی لماکړی بلیتون
دا ستا لعمد زړکی دی پیرو وینو کلګون

که هر څو تښتم نه پریږدی می ستا د عشق شوانحون
زه نخلا ییږم لعنا زیدلیږد نه پتیں

راسه پر څنګ راسه لیلی چه د یرزړه کم ملهم
دا ستا پر عشق کی می تر شاکا د دنیا واړه غم

حساب کتاب مجلس می واړه کا ستا مینی برهم
لار و رتر نسته چه د کښینوم در و یکو کمل

راسه پر څنګ راسه لیلی چه د یرزړه کم یوری
کجل درواخله د واړی ستر کی بد زدم تری

لیدل به ستا د مخ کوم اندیښنی نکم یوری
پکار می نه دی ستا د مخ د جنت زیری ګل

راسه پر څنګ راسه لیلی چه سره وکړو خوالد
پر تا مین یم بی لتا می نشته هیڅ اندیښنه

زه د غره باز د هم تا بندی کړمه قفس کی پر شد
یو وار می خلاص که چه بیا زده کړم د وزر خیر ول

ذکر د افضل السلاطین ظل الله فی العالمین شاه حسین لازال ظلال سلطنته من مفا
المسلمین پادشاه جمجاه ظل الله شاه حسین بن عالم خیل میرخان … د مغفور جنت مکان دوی
میرخان زوی د … چه اوس پخوا اسی کښی پادشاهی ه او دیشانه ی پیوری آ …
پادشاه عالم پناه په ۲۲ د ربیع الاول په ۱۱۱۴ سنه هجری … کښی د کلات

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیدا سو هغه وخت چې حاجي میرخان د بیت الله او د اصفهان سفر وکا پادشاه ظل الله گرگین و
اوله اعلم علما ملا یار محمد هوتک څخه ی درس ولوست او تر دوولسو کلو پوری د عمر ی
د فقه او تفسیر او منطق او د بلاغت کتب ولوستل او په قندهار کی له پلار ری مصالح
د امور زده کړل او په جنت مکان حاجي میرخان په ۲۸ د ذیحجة الحرام سنه ۱۱۲۷
هجری په قندهار کښې وفات سو پادشاه ظل الله ثور لس کلن و او د خپل مشر ورور شاه محمود
خان سره و میر عبدالعزیز چه د حاجي میرخان ورور و پسله مرگ د ورور په قندهار کښ
مشر سو خو داوس رعایت ی کم کا تو په سنه ۱۱۲۹ هجری د شپې د نارنج له قصر له
بام خطا سو او راولویده مړ سو د خپل عم تر مرگ وروسته میر محمود په قندهار کښ
پادشاه سو او د سیستان او کرمان پر خوا ی لښکر وکا په سنه ۱۱۳۵ هجری چه د
اصفهان د ضبط د پاره ولاړه په قندهار کښې خپل ورور پادشاه ظل الله شاه حسین پادشاه
کا او د قندهار او فراه پادشاهي تر غزني شاه حسین ته ور کړله او د لوغلجو ملکانو او
خانانو او مشرانو شاه حسین په خپله پادشاهي ومانه او خطبه او سکه ی په نامه مبارک
جاري سوه شاه حسین ادام الله دولته ډېر ور او مشهور پادشاه دی د رعایا
په دادرسی او د داد خواهانو فریاد اوری د ظالمانو لاس کوتاه دی او رعیت آرام دی

دپادشاه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پاچاه عالم پناه دربار کښې نور علما او صالحان لا ډېر وو افضل العلما ملا یار محمد هوتک
چه د پادشاه استاد دی لوی عالم دی په فقه کښې ی کتاب مسایل ارکان خمسه کښلی
دی بل لوی عالم دده په عصر چه د پادشاه ظل الله تر ظل لاندې ژوند کاوه دقندهار جامع
امام ملا محمد یونس توخی دی چه د ملا محمد اکبر فرزند دی او د علومو تدریس کا او کتاب
د جامع فرایض ی کښلی دی په پښتو او بل عالم جامع الکمال ملا زعفران ترکی دی چه
مدار المهام او صدر الافاضل دی او د پادشاه ظل الله کښې لاس دی او د محمد چه د
پادشاه زوی دی استاد هم دی ملا زعفران په حکمت او ریاضی او طب کښې استاد دی
او څه ستد زعفرانی ی په حکمت او طب کښې کښلی دی دا کتاب ما هم لیدلی دی او مطالعه کړه
پادشاه ظل الله شاه حسین په حُب کښې مرنی دی او په ښو لو د ښما لکو کښې ګرندی د
غلجو طوایف تر غزنی پوری دده پادشاهی ده او په ابدالیو کی تر سیستانه او هرات
حکم کا په ۱۱۳۸ هجری شاه حسین لښکر دکا او د بهادر خان په سالاری ی
د شال او پښوب ولایت فتح کا او په کال ۱۱۳۹ پخپله پادشاه ظل الله تر
دیره جات فتح کړل او تر ګومل ی ضبط کړل او س پر دغو ټولو ځایو دده سکه چلی
دده او حکم ی ساری پادشاه عالم پناه په دارګ کښې دقندهار سخه قصر جوړ تاریخ با

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلند تیږو. په دوه ورځ دربار کا په کتب خانه کښې او په مجلس کښې علما جمع کیږي او شعرا او فضلا
لیتر لوي ز.. محمد هوتک کاتب د دې کتاب هم په دې مجلس کې یم او د پادشاه ظل الله اشعار
او ابیات په پښتو کاتب هم او کتاب د دیوان ی مرتب سوي دي کله په پښتو اشعار وایي
او کله فارسي نثر بې نظر هم میل کا او کتاب د دیوان استاد العلما ملا یار محمد قندي قرات کا
په سهو و سقم نې زایل کا او د پادشاه په اشعار و کښې لږ سهو لیده شي او علما ی ټول
په بلاغت او فصاحت قایل دي او سماع ته مایل هسې وایي محمد کاتب د دې کتاب
چه یوه ورځ د پادشاه ظل الله په قصر کښې مجلس و او فضلا او علما سره راټول ناګاه •
احوال وسو چه قاصد راغلی دی او پیغام ی لیږلی ځای را وړی ملا زعفران
د باندي ورور یو ګړي پس بیرته مجلس ته راغی او زیري د فتح د شال او ډوب ی
وکا او دا بیتونه ی عرض کړل

بیت

صیني پادشاه د ... ننداره کوري || چې ی فتح په لښکر و ډوب و شال کا
د ازیري ی راوړي دي حضور ته || نو زعفران انعام پر سر زعفراني شال کا

شاه عالم پناه زر زعفراني شال ورکا او په دغه مجلس ی ټول حاضر نو ته شالونه
بښل او د پادشاه په انعام سر بلند سول هسې وایي محمد کاتب د دې کتاب چه

د

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پادشاه جهان پناه اشخاص ډیر دی او دوی ډیر ښه غزل وائی چه دلته یو غزل نقل کوم چه
مجموعه د کلام امول ملوک غلام خان خوب

غزل شاه حسین دامت سلطنته

بلیاندی د غمو بیچاره مجبور کړم | په ژړا رولی د هجرانی تا دور کړم
بلیاند دی بیچاره او شکی رخصت کړی | تا د فکر یکر داب کښی تل غبور کړم
د فراق پری می مبیوت و مری تره | په جهان کښی رسوا که منصور کړم
په وصال دی بیا نه نا د یمه دبری | د بلبلو فکر یزره کښی نا صبور کړم
د باغ عشق می وخوړه سکر کښی | غمازانو په غمزو غمزو مجبور کړم

خلق یاد زما د عشق په لیونو کا
زه حسین محبت هسی مشهور کړم

ذکر د شاعر شیوا بیان محمد یونس خان هسی روایت کا زما تر بوره رحمت بنوک
چه په سنه ۱۳۰۰ هجری پیښور ته تللی وم دلته می پخپله کښی محمد یونس خان شاعر
شیوا بیان ولیده او د ده اشعار می سماع کړل محمد یونس په دغه کال لږ پرش صن لوان و
او په قوم موسی خیل وه په ملا رکی نور محمد خان له موسی خیلو څخه د کسی و ایه سر ته علم

(c) ketabton.com: The Digital Library

وه پېښور کښې او سید د محمد یونس په پېښور کښې علمونه اوکتلونه او تښل او په هغه وخت چه عبدالرحمان بابا ژوندی وو د هغه شاګرد سو او د شعر دیوان ئی جوړ کا چه ډیر ښه لري . د پېښور کښې معروف سو محمد یونس مهمان دوست او کریم سړی دی مسافرین ئې په کور کښې پرېږدي ډیر او سی او کړ شوک عالم او شاعر ده ګردوړ ئې ډیر قدر ئې کا او په عزت داری او میلمه نوازی کښې همت کا رحمت هوتک حکایت کا چه محمد یونس پېښور کښې ډیر باقدر کریم او ډیره ورځ ی ماته ویل چه یو ورځ شپه لرو ده ... هغه یو ورځ سپاښت ... زما عزت وکا او ډیره ورځ مې ای اشعار ... اوریدل ... د هغه دوه غزل رحمت دده له دیوان ما ته راوړل چه په دې کتاب کښې ی ... بت ... تعالی د محمد یونس خان ژوندی او معزز لری

غزل

ژوند ... مندو په پېښه باندې سر چا
کله په ما موند شیرین وصل د دلبر چا

... بت ... ستا د حسن روزی شوی
په دا حسن بلیده شمس و قمر چا

... بدمی خیل مهر رهبر شوی
را کاوه به د دلبر د نور خبر چا

... استاد ز نغو بوی تر مشام شوی
دوباره به یاد دوال ښکو عنبر چا

بادهار

(c) ketabton.com: The Digital Library

پو وصال لیږی خونا بستر کو ووری | په آسمان ځمکې بیا سوځو ده لمبه چیا
بابیسته ئیلی بد منموی پکوریش | څو جدا ملد مجنون نشی لدبر یا
جدایی بی حق ورتیرځ لاکنه بیره | چه تو شلی د وصال شهد د شکر چیا

ولرم تدی کاروسپاره یونس
مقصود جهدی میند لی په هنر چیا

غزل ولدایضاً الطاف اسد عکمه

شیرین یار رخا د دوا پسترلو تورئ ک | چه [illegible] کور دی
پدنیا کښی چه بنیاد د اشنایی ه | بیهغه د جدایی پوزی پوره
واویلا د عاشق لدیر صحره | لیونی عاشق ویزار لد پیدا روزردی
کد بیدرد تا نظر زبان دکوم دی | تا د حسن خبر ملی لوړ ملوړ دی
دمحنت جری د درونده بانډی کښینو | خوار عاشق تر درانه بار ناندی نسوزدی
بادی بیم د شغه وارد تنه زیږی | هغه څوک چه ستا د عشق په برق سوزدی
چه د عشق څراغی نوی بکوکل کښی | هغه زړه لا مرده لو تونی کور دی

زه یونس چه ستا په مینه کښی رسوا شوم
اوس په بیار ته جار واته راته بیغور دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

معیاته بامم یوسف

څو چه [illegible] بی [illegible] [illegible] دیوښ [illegible] [illegible] حرام شد

د [illegible] سر [illegible] شعر [illegible] محمد ګل مسعود سره روایت کا رحمت بوتله چه په دوران

د [illegible] پښتو [illegible] مسعود زوی محمد د د وبیول سو چه پو [illegible] شا [illegible] واو [illegible]

[illegible] بدی وبلی او د یوه بدبنه د د فخر رحمت تر بور ر انتقا کا چه دلته کا [illegible]

بدبند

چه [illegible] په [illegible] [illegible] بیل شو — اور [illegible] بل شو

[illegible] وودی عثم لما نه [illegible] بل شو — اور باندی بل شو

[illegible] [illegible] [illegible] — سوی په اور [illegible]

د [illegible] سو راپه [illegible] مرض [illegible] شو — اور باندی بل شو

[illegible] بنایست د [illegible] اور کی [illegible] — وریت دی پاو [illegible]

اسپی [illegible] تا پور [illegible] عمل شو — اور باندی بل شو

[illegible] خدای [illegible] محمد ګل [illegible] — تالته [illegible] [illegible]

[illegible] په او [illegible] [illegible] الله [illegible] شو — اور باندی بل شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د شعر ازمان عبدالقادر خان ختک چه د خوشحال خان [illegible] زوی دی نواب محمد افضل په

هسې روایت کا چه د خوشحال خان ختک تر مړه پس عبدالقادر خان په ۱۱۰۳ سنه هجري کابل کی

لیږل شوی و چه د ځلو د قوم هزاره ... تدر اغلی او د ما روانو د تیرید لو جبری و د بنګښ

پر خوا کولی و ایی چه عبدالقادر خان ختک او کرندی خان و د ختکو خانانو تابع و او د دد

تولد په ۱۰۶۱ سنه هجري ۲۳ د جمادی الثانی واقع شوی و اوس چه د غه کتاب کوم ما تمام

نه د [illegible] پښاوره چه د افغان به وفات شوی وی له نه خو هسې لیکم چه وفات سوی بوی خدای چه

اوس ی چا د ژوندانه خبر نه ری راکړی له به مړو ی خدای دی د بخښي هسې وایی په

عبدالقادر خان په هندوستان کښې هم عمر وند تیر کړه او هلته په نقشبندیه طریقت کښې د

سو متعبد او پارسا سړی و پخانی د مشر قوب کښې افغان کا او لخدای به ی ترس ما

عبدالقادر خان د شعر دیوان لری او د یوسف او زلیخا قصه ی په ۱۱۱۲ سنه هجري نظم

تصنیف نامه ی هم په پښتو کښلم او د شیخ مصلح الدین سعدی ګلستان ی په پښتو را واړه

په ۱۱۱۵ سنه ی یو بل کتاب نظم کا چه نوم ی دی حدیقه ختک د غه کتاب ما په ۱۱۳۰ سنه

هجري له عبد الزمان مهادر خان و بید چه د مؤلف په خط و مهادر خان د امت شول

هسې روایت کا چه په دیره ما د غه کتاب و موند چه د یو ختک په ضبط کښې و نقل کا

چه عبدالقادر خان د طریقت نقشبندی کښې خلیفه هم او د پیر خلافت ی کا او هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

شادی کا شیخ رحمانی سعدی لاهوری پخلا فت تا کلی و د عبدالقادر خان شوونه دیر
دی نواب محمد انور د ده سلی غزلونه لکابل راوړل اوس زه دلته د حدیقه ختک تحفه دده
یو څو شوونه نقل کاندم

غزل

دریغ لو غمونه لیری شو له د ل | یکبنو غم د خپل اشناوی تل تل
شبنم وصل د گل پا مونده خاموش شو | تری محروم شوه په شور کاندی بلبل
بنده په ژبه د قلم شوه په مجلس کبنی | شمع تا په د خپل سوز قصه وی ل
عاشق هیڅ نه دی جز د عشق لسوز | د النبه پری معشوقی ولگول
فانوس په پرده څراغ هسه پټېږی | کری مخ په پلو پیت و ما لید ل
پا تستم د پروانه په ژړی ځان وسو | شمع اور په تندی بل کړ گرزیدل

درسته شید د پیارو عبدالقادر کبی
قد بی غمه په پالنگ باندی تحمل

غزل ولد ایضاً

شه خوښ د پادشاهی تخت ختلو | همیشه دی غم کوه د پریوتلو
می اوس کری پیغلو وری ردی | غافل مشه د دیو ستر گو د و تلو
پیشه دی همیشه دل آزاری وی | د غو محزون نوی د کتلو

ځلا

(c) ketabton.com: The Digital Library

خندل کړي په زړه دوړه جامو کښې | چه غاښ یې ... اغزي ...
داجل د سوړه تاخت تالیهانی دی | چه هیڅ کوښ نه کړي تمیزی ... سو

هغه زړه عبدالله در په مرده وی

یکو خل د ننه ندی د سا تلمو

ومن رباعیاته

وقت د خزان و ومی لید لی | یو شو بلبلی چه شړی ید لی
خواری ختندوی و یمی شړای | چه ئې گلونو و یا ئیب شی

ذکر د صدر الاکابر دوران بهادر خان ادام الله بقاه دی پدی دوران یقینه
مشهوردی په بهادری او تورزیالیتوب معروف د پادشاه ظل الله ... او د بنګړ وسا
د شال او پښتو په کلاوی ئې فتح کا او دیری ئې ضبط کا د بری سمندی ئې خواته په تخ
کا هغه خای اخلی او بری ئې لرا زل په صرف دی یقینه ارکښې تمام خلق پیره
او محتاجان او فقرا ئې پکرم او سخاوت ماړه دی د جود لاس ئې زر بخشش دی
هر کله د غریبا نو دستګیری کا پادشاه عالم پناه شاه حسین ئې په خپلا بیکا او
عوام ئې په امیر الامرا یادکا خان عالیمکان په علوم کښ عالم دی او په اشعار
بې نظیر شعرا او علما ئې په لاس د کرم پالی او هیڅکله ئې مجلس له لطایفو خالی نه کی

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمله بنې په دوران طاق دي او پابند نه په علما، ته حاتم دي چه لسو ه راضي علماء او شعرا سپلمه کا او دوی ته بند شي وه خالق تعالی د داکریم دوران او حاتم زمان تر ډیره ژوندی، ساتي آمین یارب العالمین بسی وایي کاتب الحروف محمد هوتک غفرالله ذنوبه وسترعیوبه چه خان عالي مکان دوی کتاب د پاره لسیخلو اشعارو څخه ما ته یوه بدله راکړه چه د نقدی غښت کوم چه کتاب له ذکر خیر دی حاتم زمان خالي نوی او هر څوک چه ولولي د عاوده وکا سخه بدله دا ده

بدله

بیلتون د زوردی تر لیمو مي سهار سنم څاڅي   لکه شبنم څاڅي
دامرد یاقوت مي یلمن کښې ستا په غم څاڅي   په غم الم څاڅي
گورد لیلی باران دا و بنوستا په چم څاڅي   څخه پر چم څاڅي
راغله لیلی په شینکي خال څخه په گلو کوی   په سرو ننگلو کوي
سهار چه وزی سیل کا باغ په بلبلو کوی   گل په اوربلو کوي
ملالي سترگي ی کا قد په ویر ژلو کوي   زیب په کنځلو کوي
ډزو بل ویره ویني په هر گړی هر دم څاڅي   لکه شبنم څاڅي
سنبلي منجلي د باغ پلور محمد څخه مه کوه   عاشق رسوا مکوه
وربت سوی زړه می دی سین پوری خندا مکوه   راشه جفا مکوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه یم پتنګ تري ډیوه ما جلبلا مه کوه | نور ظلم بیا مه کوه
یم ستا له عشقه لیونی پر ما ما تم شا ځي | غم او الم شا ځي

ذکر د شاعر حقیق ملا محمد صدیق پوپلزی

په ارغسان کې اوسي د یار محمد پوپلزي زوی دی او د دی زماني ځوان شاعر دی په عمر درویشت کلن دی صرف و نحوی پر ملا محمد نوز بریتخ ویلي دی په فقه او منطق هم پوهیږي کله چه قندهار ته راسي کاتب الحروف ته ورځي او مجلس ورسره کا عشق ځوان دی او زړه یې له لاسه ایستلی یخیل محبوب لیسي ژاړي زاري کا ګریاني کا درد من زړه لري او سترګی د اوښکو ډکي لري مینې سي په ارسوی دی په لکوره ملي ورکوي سوزناکي بدلي لولي او کله چه د ډنډا نو په ډله کښېني مجلس ژړوي او مجمع ژړوي خپلو ناره او غلبلو سوځي زمانه د د پر ځواني افسوس وند کا او عشق یې جنون ته رسیدلی دی بالبداهه اشعار وایي او د زړه درد په سوده کوي یوه ورځ د کاتب الحروف پلو ورکښېنست او ما یې د حال پوښتنه کوله د زړه یې خواله کښېوت ژړل یې او دا بدله یې بالبداهه وویله

بدله

لکه بلبل چه بېلېږي له ګل ارمان نلري | هسې یې یاد په بېلېدو عاشقان نلري
چه ژړا کاندم بې له یاره بل مطلب نلرم | چه هسې سور بیمه یې یو بل سبب نلري

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې یاره نور څه نغواړم هم نور مطلب نلرم | په ژوند مې سمې بې له یاره بل ارمان نلري
ترتا په ځان قربانومه دا ای نیازمند یار | تل دې ځمونږ ګلو مه دا ای نیازمند یار
لسترګو اوښې تویومه دا ای نیازمند یار | زړه مې بې تا په دیو ساعت دمه او توان نلري
که ته مې وژنې که پریږدې اختیار خو تا ره دی | غم د بېلتانه دې بلېچاره خاصې ما ره دی
زړه له دراغلی دی میلمه سا بېګاره دی | د زړه لکور څخه تنګ په هېڅ هېڅ شان نلري

ذکر د برګزیده سبحانی ملا پیر محمد میاجي ملا پیر محمد هوتک د ملا سرور مغفور
زوی دی چه ملا سرور له میا فقیر الله صاحب څخه استفاضه کړې ده او ملا پیر محمد لخلد
پیلار حنیض و ووند د علیین مکان حاجي میرخان سره پېژګو بې ملګري و په د شاه ظل الله
وروړ شاه محمود ادام الله دولتهم اصفهان ته ولاړ ملا پیر محمد هم ې سلند وخوښت
اوله انفاس میمون ې استفاده کا او خلق د خدای شریعت او د امام اعظم صاحب
مذهب ته را بولي نقل کا چه په اصفهان کښې میاجي صاحب له روافضو سره مباحث کا
او په دلایلو علمي د دوی ملامت کا لکه چه علماء روم چه په اصفهان کښې دي هم
ملا پیر محمد صاحب عزت کا او پیر افغان ې لقب کا میاجي صاحب په علم اخلاق
کښې یو کتاب کښلی دی چه افضل الطرایق ې نوم دی او په بل کتاب د عقایدو او
اخلاقو بیان کا په بل کتاب هم لرینه چه القرایض فی رد الروافض ې نوم دی ید

۱ دفن

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوفو الطريق كښې د احكايت كښلى دى چه ژه ى له هغه كتاب دلته ثبت كاندم چه يې دى كتاب كښې ياد ګارى دى

حكايت

شيخ متى په خليلى و — دى لا آره لوى ولى و
يو ورځ روان پر لار و — لوى ښخبتن په استغفار و
كړده ذكر د غفار — يو شپه نو اوزګار
پردى لاروى تېر د ګټى — لاړى مخكى وى په پېټى
د ميرى شپې راغى رويدار — چې ى صاف كړ له لار
يو دهقان به آبيارى كړه — شپه په شپه به ى خوارى كړه
ده بدليد بيتوره شپه — شيخ متى په زيار اخته
لراحته به بيزار و — بلكه شپه به هم بيدار و
يو شپه راته ليار سو — شيخ متى ته په ګفتار سو
اى د خداى رويدار غه كړى — د دمره زور زحمت پرته كړى
ته بادارى د وليالو — ته قدوه د صالحانو
ستا د دربارى سر ز ردى — د هر چا كحل البصر دى
پښو شپوسې تر بېخواب — په زحمت په اضطراب

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاکوی دلاری گمتی | په دی مخا وروشه دی گمتی
داسی دوی شیخ مستی | دمولا لعشق مستی
په خدمت دخلق الله | یو گړی پدیوه ساه

تر هر څه بهتر دی وراره
زده کړه داخبره گوره

ذکر د شاعر خوږ گفتار الهیار افریدی عبدالعزیز کاکړ هسی روایت کا په دا شاعر په
بوری کښی اوسی اوس د تخلو پښتو کالو یعمر دی دیوان د شعرلری کلام ی شیرین دی لکه
عسل ماندی عبدالعزیز کاکړ د غه غزل راکا په پلی کتاب کښی ثبت سی

غزل

په ستا پغم کښی بندیوان یم را بهر بد نشم | د بلیتون اوبنی تو یوم د بی پر بر بد نشم
بی دی لتا په عشق لغیم کړه په زما حال وو بنی | شنه بی بر وند عشق دی هیځ پر بر بد نشم
مړدی پروت یم دگدا په خیر نظر نکوی | کدمرمه هیم بی ینا زیاره ستا نظر بد نشم
اودی د مینی راندبل کا سیر بی وریت ذکر مه | ستا دوصال په راوبو سو ریسوی خیکر بد نشم
کدجفا کاندی کدوفا پروت دی و د ر تدیمه | ستا ده دلبار دیدیه مخ نکرم په بل در بد نشم

الهیار ولاړ دی په دلبار نظر دی غواړی لیلی
کدمی هر څو ریتی شری ازه و پر صدر به نشم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر صدر دوران بابوجان بابی دکرم خان بابی زوی دی چه په الغز کښې
او سیدی هغه وقت چه حاجی میرخان علیین مکان لقندهار کښې د ظالمانو لښکر مات کا او
گرگین خان ی واژه بابوجان بابی ار کلات د یر غښتلی راوستل او له ماشوری د
قندهار ښار حصار د مینو او هغه وقت چه ی گرگین خان مر کا نوی په کلات کښې د حاجی میرخان
د نوا حکومت کا هسی وایی محمد کاتب الحروف چه په کال سنه ۱۱۳۴ هجری چه شاه محمود بادشاه
د پادشاه دوران شاه حسین ور زور لښکر وکا دی او اصفهان تری دیر غل غزیمت وکا
بابوجان بابی سره د ملیو غښتلیو ځوانانو په دری زره تنه هوتک او توخی او ترکی او
غنی الکاخیل راغلل قندهار ته او د شاه محمود سره ولاړل اصفهان ته په جنګو کښې بابوجان
بابی هسی میړانه وکا چه رستم دوران ی هیر کا بابوجان د میاجی صاحب شاگرد
مرید و او په سنه ۱۱۲۹ هجری ی په مثنوی د شها او گلان ښه قصه نظم کړه چه
پښتانه ی نقل کا په مجلسو کښې دا کتاب قصص العاشقین نومیږی او سبلا مثلا مشهو
ری په دغه کتاب کښې د عشق توصیف کا او هسی وایی

مثنوی عشق

عشق یو هسی توریالی دی || چه پیر مرشای ی بری دی
د عشق اور هسی سوزان دی || چه سوځلی ی جهان دی
زړه بی عشقه کلا زړه دی || چه بی عشقه زړه د مړه دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ندی عشق پدیوه رنگ | کله صلح گهی جنګ
پښتانه کا ندی متل | چه دی خوږ تر شات عسل
چه بی عشقه سرکړه دی | لتش بی مغز یو لاډو دی
زړه بی عشق بیکار نوی | هم هر زړه سزاوار ندی
چه دعشق وکا خبری | کړی پخوښه داهر نغری

دیاکالو عشق سزادی
امانت دادمولادی

کرد افصح دوران زیدی خان مهمند زیدی خان زوی دی دغیاث خان او دمسعود خان مهمند لمسی دی چه کلی دمهمندی پیاهد بالاسی غیاث خان دحاجی میرخان علیین مکان همراز او ملګری و او زیدی خان اوس تکړه سړی او دآشنایانو همباز او دمساز شاعر دی دپادشاه ظل الله پیخ کښی عزت لری او دشوکت او مننت خاوند دی پر آشنایانو مهربان دی او دکاتب الحروف مخلص دی اشعار یی خوانه دی او دبلاغت علوم یی لوستی دی پر فقه او تفسیر او صرف ونحو کښی هی ښه او پوره لوست لری چه طالبانی حل دمشکلاتو ځنی کا زیدی خان په
۱۱۳۶ سنه اصفهان ته ورلاړ او هلته یی دشاه محمود سره صحبتونه وکا بیا قندهار ته راغی دیو کتاب یی پشرح دحال او جنګو دحاجی میرخان او شاه محمود وکښلی دا کتاب

شکور

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلور زره پنځوس دی لومړی دی محمود نامه کله چه ی دپادشاه ظل الله پنځ کښې
ولوست زر ځلاوی صله ومونده لدې طبع کښې ی هسی جواد بیت پروت دی په سعد
صله ی پیسو تو ورځې پر یارانو او آشنایانو نثار کړه او ربیدی خان غزل او مثنوی
او رباعي پنځل دیوان کښې لری او محمود نامه ی هسی خوږ کتاب دی په اکثر بیتانه
ی پېچلو کښې لولی دګرګین خان ګرجي دوژللو قصه او د اصفهان دفتوح تو نقلونه
لتول کښې ستنده هسی وایي محمد کاتب الحروف په ماله ربیدی خان هم درخواست وکا
چه په دی کتاب کښې دمحمود نامی ځنې دیره بره ثبت کا نو هم ربیدی خان هم ما ته
دکتاب یو باب راکا چه دګرګین خان دوژلو قصه ده او هغه ما دلته دکښل بتوفیق الله تعالی

مثنوی نقل له محمود نامه څخه دی

په بیان دوژلو دګرګین خان او مدح وصفت دحاجي میرخان علیین مکان

اوس به نو نا تر حکایت کړم د بنو
څو به روایت دګرګین خان د وژلو

په میرخان تلملی اصفهان تر وند
ځنی ملکی دپاک سبحان تر وند

پاچا بتي عرض کړ تمول احوال د پښتون
دګرګین ظلم بد احوال د پښتون

پاچا ویل زه نه شوای کولای چاره
دګرګین خان ظلم و ستم دی پاره

کله معزول کړم قندهار به ی پریږدی
جور و ستم او ضیل مغار ندیر ږدی

ګرګین څو ګرګ دی ګرګ څو ظلم کوی ‌‌ — وینی تو وینه هم پیو نه څیری
زه هم خالیف یم چه بد تحکم ګرګین ‌‌ — نا مسلمان دی ارمنی دی بیدین
نه په اسلام کی لحاظ پابند ګڼېږی ‌‌ — نه نصرانی نه له عیسی بیرېږی
بیریږم زه په خدای کړی قهر ښکاره ‌‌ — د سلطنت پر زوال کوم تیاری
میرخان ویل ای حسین پاچا وګوره ‌‌ — حال د حاکم او رعایا وګوره
ګرګ د ایله کړه پر رمه سو شبان ‌‌ — جور و ستم کا نوی بجیه ګرګین خان
موږ له طاقت نسته چه کړو به پاتی ‌‌ — صبر پر ظلم د ظالم ارمنی
دا څلور م واړه دی راحم سلطان ‌‌ — عرض د ظالم له لاسه کړم سلطان
کله پاچا نکړی داد خواهی د مظلوم ‌‌ — ظالم حاکم کا ظلم ډېر پر محکوم
جور چه ډېر سی سلطنت سی برباد ‌‌ — د ظلم قصر پیښا بی بنیاد

عربیه الملک یبقی مع الکفر ولا یبقی مع الظلم

کافر کولای سلطنت سی مدام ‌‌ — کله وکړی داد نوی پاچا بر پیر انام
مګر ظالم نو نسی کړای سلطنت ‌‌ — خالق رحیم دی ورکوی خلافت
پاچا ته چه زړه ی وی پیر ودان ‌‌ — د خدای عیال ګڼی پر محکم انسان
سلطان وا وره پښی غوږ داوینا ‌‌ — مکړه ستم د خلق الله پیر پاچا

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ستمګارو پای به راشی وی خراب — د ظلم اوری کا پخپله تراب

د مظلوم آه د اسی کاری دی ګوره — چه اوری ی ننځی د ظالم تکوره

ملبی به بلی کا د ظلم پکور — تو له به کاندی بینوا پدی اور

بیا یی ظالم په رحم د کا پخان — پظالم خوار نکړی پیل ځان او جهان

سلطان ګوره پر ځان رحم وکړه — خپل کلی کور په جور مه ورانوه

یا پاته یی دنیا وکړه میرخان — خو غوږ ی ندواورید و له پخان

ګرګین ی پرېښو قندهار کی ظالم — ننځی کړ دفع لاس دده له عالم

ګرګ ی شپانه کا چه کړی خوار رعیت — د ګرګ پخیر ثیری پظلم و وحشت

میرخان خو لبدی ولاړ حجاز له چه کړی — رسول د خدای ته پر آزی داد خواهی

داد خواهی د میرخان په حضور د سید الانس والجان

ولاړ ی د شپی ی پیثرب کا فریاد — رسول د خدای ته چه سو قوم برباد

ستا پر امت راغی د ظلم دوران — واوره رسوله د دی قوم فغان

پښتون خو ستا پر نامه ځان کړی فدا — ای خیر الناس واوره ته دی ندا

وتر غوره دوی ته د ظلم له لاسه — ګرګین ملنځ د پښتون وباسه

تا پناه مددی کلمه گوی پښتون — نه بسی بیځکه لتا ندر استون
رنګ وژړوندون هو دا سلام د یاره — ستا د دربار ستا د سلام دپاره
مدهوکړه هیر خیرالوری رسول — فخر کونین نورالهدی رسول
اونکی حی ثنا څی پر درباریم ولاړ — قوم سو پاورد ظلم پتولد لتاړ
یو ولد نظر وکړه پر مو بې په سوو ړ — و ظالمانو ته ترڅو به یو پیړ
ستا لطف و مهر دی شامل پر جهان — هر خراب زړه دی ستا په مهر ودان
لدستا نظر بوی خراب سو پښتون — پا دردو ظلم تورکباب سو پښتون
راغلم لدلیری ستا دربار ته نجب — ته می شفیع سه خدای غفار ته نجب
په پر پښتون قوم نازل کا رحمت — کړی ی خوندی ناموس یې پخپل مرحمت
لاس د ظالمی لگریوان ته لنډ — ورځ سی د ظلم د ګنډو خیرو ډنډ
ستا شریعت سی ټینګ د پښتون — ورک سی بیلا داوکم سی رنځ د پښتون
وامی دی سوال ولاړ د درته میمد — محتاج د ستش ولږ نظر ته یمد
د قوم حال کړم درته عرض یا ادب — ته ی باور د کل عجم او عرب
بلید تا ملری پښتون خوا لګر — ته ی ملهم د خوږ و زړو د پرهر
وتر غوره زموږ نام و ناموس له بیداد — کړه بی ناموسو ظالمانو بر باد

م

(c) ketabton.com: The Digital Library

سر ئې د را چوړ تندرمو په حال وګورئ | د ظالم ظلم بد احوال وګورئ
نه دی لکه شرم د حیا سته نن بیا | نه شرم کا نه ئې له عیسی ارمنې

عرض ئې د حال وکا وته ئې پیشوا
بلخوک مو نشته د خوا لګر په دنیا

خوب لیدل د حاجي میرخان په ده ئې نه طیبه کښې او زیری د نجات له ظلمه

چې میرخان هم عرض کا حال د ظلم | هغه شپه ئې مات سو توره د ال د ظلم
میرخان په خوب ولید صدیق اکبر | چې ور سره حضرت فاروق و عمر
وې ای مسکین پریږده نور د غم ملګره | قوم دې خلاص سو کورت ماتم مکوه
ولاړ پښتون قوم ته د واړه زیری کړه زر | چې د ظالم سو کم نقصان او ضرر
په پښتون بر خدایه له ظالم آزاد | نه بسي ننګ او ناموس ئې بر باد
خدای به دا قوم کا پر حکم وودان | قوم به ئې وینه مجاهد پر جهان
تل به د خدای په بندګي کړي وي لوړ | ټول به ئې ښکاره مرید په تلیته ور څوړ
کلمه د خدای بوی جاري پا فوځ | ورکوي دوی به په دي لاره کې ساه
څوې طره وي د اسلام په ګرې | نه لیبي ورک نوم د دي قوم لښکري

(c) ketabton.com: The Digital Library

زیری اوریدل د میرخان او فتوا اخستل له علماو

اخیزی چه واورید میرویس خان پیغام
خوښ سو د ښځو په پیغلی کلام

بیا ی پیدا کړل علما د حرم
مفتی قاضی او هم پیشوا د حرم

حال ی د ظلم د ګرګین کا بیان
فتوا ی وغوښته له دوی میرخان

ټول علما د دین فتوا ی وکړه
سمی تحریر هم ی انشا ی وکړه

چه د ظالم د ظلم رفع روا
په تیر په وی دی له اسلامه سوا

حاجی میرخان راغی وطن ته بیا کال
قوم ی ولید ی په ظلم پایمال

په تدبیر کښیوت چه ناموس وساتی
تنګه د قوم کا په تېښته خوندی

مشران ی ولیدل د قوم بېل بېلا
وده ی سی وه ی د حرم ماجرا

دعا د خوب او هم فتوا د عرب
قوم ی کا د ځان د ښو په طلب

ګرګین خبر سو چه میرخان څلوی
وی کتله چه افغان څلوی

ظلم ی دیر کا پر خوارانو د قوم
ځان ی کا ګړی د غمخوارانو د قوم

مشران ی راوستل په جبر و په بند
منافقین ی کړل په قوم سربند

(c) ketabton.com: The Digital Library

مصلحت د میرخان او قرآن کول د قوم او بیا وژل د گرگین خان

حاجی میرخان وکا تدبیر مصلحت
پښتانه ټول سول پنا موسی او پدیت

ټولو قرآن وکا چه خان کا خوندی
له جور و ظلمه د ظالم ارمنی

سیدال ناصر او بابو جان وبابی
یل بادرخان و د بادرو ملسی

میاجی هم راغی د میرخان په کومک
یوسف را ټول کړ له د سیوری هوتک

عزیز نورزی د دلارام پهلوان
گلخان بابړ د یل و نور بړیچ خان

راغی نصرو د الکوزو جلدک
کاږی ځوانانو د لښکر و کومک

یل یحیی خان یل یی زوی محمد خان
ټول سره یو سول په کړی مرگ گرگین خان

یونس کاکړ وکا یرغل په گرگین
پښتنو جوړ پر گرجیانو نا وریت

گرگین یی مړ کا ټول گرجی سو کښتان
قوم کا خلاص لظلم و جور رغفار

قندهار و بینو حاجی میر همت
قوم یی ټول کا ورته کړ نصیحت

په ظالم ومړ او سی نو موږ سو آزاد
خالق دی نکا پښتون قوم برباد

پاچا ظالم دی موږ بی توپکا لښکر
نا یی په وسا تو خانونه له شر

صفهان ډک واړه لښکرو د شاه | سبا به راشي په رګونو سپاه
نه به پښتون پرېږدي په مخ د جهان | ورک به کا نوم تنګه ښان دافغان
دښمن قوي دی راشي کې اتفاق | ځان مو چيتو کې پرې کاندی نفاق
يقندهار کښ ی راټول کړل خانان | ټوله دقوم اختيار دار مشران
هر قوم ور کړله ځوانان قوربانی | ټول وځښتلی ټنګيالی جنګيالی
شل زره جمع سول پېنځه کې د ښار | ګرده ولاړ و د مير خان په ګفتار
مير خان انصاف کاو سپين ږيری مشر | قوم ی ونه کړ زوی او کشر
په داسې کار و کا حاجي ګرېندی | د پښتو ناموس ی و کا خوندی
کال و يوسل نونس او زر پشمار | خلاص سو لظلم د ګرګين قندهار
ذلم پای دی سی وران عالم | زړی لظلمه څوک ودان عالم
ذلم اور چه بل سي سوځي جهان | يکښ کباب سي ستمګر ظالمان

ظالم جفا کوی پرځان نه په بل
وينی هر څوک سزا دخپل بد عمل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د عالم کامل ملا محمد عادل بریځ رح دا ملا صاحب یقوم بریځ او عالم او متورع سړی دی خلقو ته د مسئلو ښوونکا په ښوونکی کښی اوسی او طالبانو ته درس کاوه پلار ملا محمد فاضل هم ښه ملا و په روضه ربانی کتاب ی کښلی و ملا محمد عادل هم یو کتاب نظم کړی دی په محاسن الصلوة ی نوم دی ا او د لمانځه مسایل او ثوابونه او د تارکینو عذابونه ئی په کښی کښلی دی دا یو څو بیتونه له هغه کتاب د لته رانقل کوم چه یادګار وی

بیت

هغه خلق عاصیان دی | چه په فرض کښی کاهلان دی
چه فرض نه کاندی قصدا | دوی ښی شکر کافران دی
په وای کړم ی زده ی نوی | که طعام خوری حیوانان دی
علم فرض په هر سړی دی | چه فرض نه کا فاسقان دی
چه په قصد یو لمونځ قضا کا | په دوزخ کی غاستقاندی
خدای پناه زه امان غواړم | له هغو چه فاجران دی
له هغو سره چی ګډ کا
چه خاص دا ایمانداران دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د شاعر شاطر محمد طاهر جریانی   د محمد علی جریانی زوی دی
یو عمده هر د کاندهاری کا د ښکلا پور سوداګری لره او هلته هم خوش طبع خوان دی
طبع ئی هزل ته مایل ده او کله کله ښه اشعار هم وایي یکلو کاو همتنګ کښي
د یاره سره اوسیدلی او هلته ئی له اکثرو علما وفضلا لوست وکا او علوم ئی
ئی زده کړل د کاتب الحروف سره آشنایي لري دکان ئی فاضله لزعالمانو مجلس ګاه د
وی دیارانو سره خوش طبعي او ظرافت کا هسي وایي کاتب الحروف محمد هوتک چه
یوه ورځ ئی یو یار د کاندهار ئی چه لوم وو محمد عمر خان په قوم لوڼ ګاندي
په تقاضا د طبع لطیف لشاعرانو سره آشنایي کا او پخپله هم اشعار انشا کا محمد عمر خان
له محمد طاهر سره ظرافت کا او لطیفه نکات یو بل ته سره وایي محمد عمر وویل لسر کا ا
د محمد طاهر سره په مجلس او وینا یم خوښ اثر د مجلس نلیده لکه او ندا الصحبة
مؤثرة مصداق ښکاره کیږي په سبیل د هزل ئی دا قطعه په مجلس کښي وویله

قطعه

واپي دا په صحبت کاندي | یو له بله ډیر اثر
یکلو دی مصاحب سره | تا صحبت کړ مده خر

محمد طاهر په طبع ظرافت پسند لري او هسي نکات بند ادا کا هسي قطعه ئي په جواب انشا کا

قطعه

(c) ketabton.com: The Digital Library

قطعه جوابیه

صحبت دیدار کا لګوره منکر نسی دا شر

قدر محض بغدرشی وی اوس انسان سولی بشر

محمد عمر خان پلار انت له محمد طاهر پوښتنه وکا چه ستا نوم طاهر دی خو مطهر ندی

محمد طاهر هسی بیت ورواید بیت

زه وخان وته طاهر یم خو وتا ته مطهر

ذکر د عاشق پاکباز د انای راز ملا محمد ایاز نیازی د دنیا تارک دی او ډیر ځله اوډیر کښی ریاضت کا او پطریقیت کښی مریدی د میان عبدالحکیم قدس سره العزیز کړه هم په اصل د قندهار د ښار ساکن دی مګر په هیما ښتو ورکړه دی لګوره او سیاحت کا او په حضور د بزرګا نو حاضریږی او ګوښو کښی په عبادت بخت وی نقل کا چه ملا محمد ایاز په شپو شپو ویښ وی او ډیر د ښتو او غږو ګړنه ذکر کاندی او د خپل پیر دستګیر په مخ راسی ژړا کا او هسی وینا کا چه تا د مظاهر و د جمال او د کمال محرم نکړ نو تښتم ملا محمد ایاز ښه آوازی او کا کله چه خپل اشعار ویغنا سره لوکی خلق ژړوی او دیوان د اشعار وی ډیر متین دی او نکات عارفانه پکښی شته هسی روایت کا چه ملا محمد ایاز اکثر

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېغزو کښې ګرځېدې او دغو وحشي او خونخوار حیواناتو ده ته ضرر نه رسوی ملا
عبدالحکیم چه دده شاګرد دی هسې وایي چه څو میاشتې می استاد نه راغی کور ته
او زه د ده پېدا بېن ګرځیدم پېغزو کښې یو ځای می ولیدل د شرمښانو لو ګله چه ګرځي
او یو د بله سنګولي سره ایږی ما ځان پټ کا او پېغزه کښې پنهان سوم چه شرمښان
ورلاړل هغه ځای ته ورغلم او هلته می محمد ایاز وموند چه پر ډاډ خوب بیده و
او هغو وحشي حیواناتو هیڅ ضرر نه ور رسولی بلکه ویښ سوی هم نه و ما چه له خوب
ویښ کا او واقعه می ورته بیان کا ده ویل هغه شرمښه چه د خدای محبت ودان وی
د حیواناتو څخه بېنونه ورا ینږی د حقیقي انسانیت مرتبه هغه سکه ده چه د حیوانیت
لاس هلته نه رسي او بلکه نفس اماره چه د نفس مطمئنه څخه تښتي او فنا کیږي
هغسی هم د حیوانیت پر دریاب کښې لاهو مخلوقات د انسانیت سره ځګړه نسي
کړای او له پر تمدی تښتي ملا محمد ایاز د شعر خوند دیوان لري او د پر هغه عارفانه
اشعاری پکښې جمع کړي دی چه زه یې د هغه یو څو رباعی پر بیان د عارفانه نکاتو
را نقل کاندم

رباعي

چه هغه دی چه لري د عرفان برخه | د هغه نه ده پر دنیا د انسان برخه
هغه زړه چه نه دی هغه نه عرفان وی | وری پر ژوند کښې د ناڅېز حیوان برخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولہ

محبت د اُب و خاک دی بی بنیاد | راسه ځلګړی ده دنیا خون آباد
ګډ زړه سپین وی د خدای محبت | پر صحرا به ی بی کوره اوره بناد

ولہ

زړوند خوبن کړه داینکی ده درښتیا | ملګره ځا باندی تیرند پیچفا
د خدای کور مورانوه پد ستمو | د خدای کور و ګیندز ړه چه وی صفا

ولہ

چه د ځان پیغم اختدوی عاشق نه وی | هغه څوک د خدای دینی لایق نه وی
یا بد ځان یا بدجانان کا پرستند | څوک چه ځان ی نکا هیر خو صادق نه وی

ذکر د لوی واعظ ملا محمد حافظ بارکزی دا عالم د محمد اکبر بارکزی زوی دی کوم
چه په قندهار کښی استوګنه ئې وه او علوم مروجه ئې لوستی دی فقه کښی استاد ؤ
او په جامع کښی ئې د جمعی په ورځ وعظ کاؤ په واعظ مشهور سوی دی کله کله
په خطبه کښی ئې اشعار هم وایی چه په نوع نصیحت دی یو کتاب ئې کښلی دی چه نوم
ئې دی تحفۀ واعظ او په دی کتاب ئې د تقوا او زهد وعظونه کښلی او خلقو ته
ئې امر په معروف او نهی منکر کړی دی محمد حافظ واعظ په رښتیا ډیر مشهور دی او

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پادشاه اولو یا نور هیڅ کښې هم د خدای امر ښکاره وایي او بې پروا نکوی
پیر طریقت کښې د میان نور محمد صاحب مرید دی او تدریس کا دا طالبانو فقه پښتو یار ښتی
طالبان د علوم ی له مجلس فیض موی او په حلقه د تدریس یکاها جزوی دا وعظیه
هم له ما ر او اخیستند او نقل یی کړه له تحفه و اعظ ترجمه په مسلمانان ی و لولی

بدله وعظیه

کم بخت مکړه پر دنیا د ونګون | کړی زړه عزابی د جنت ګلون
کم بخت مونږ یو میلمانه پر دنیا | وطن مو بل دی آخر ځو پر شتیا
هم په ښه بد پسی را معلوم په عقبا | تو له سره اوری که پامان ځانون
کم بخت مکوه حرام چه بد دی | چه کړی حرام سره باطن کی دود دی
اعمال ی ناتوله په عقبا کی رد دی | په لویه ورځ به ی وی لوتر محزون
کم بخت مکوه حرص قرار سه | ته د رب کوه صبور پکار سه
توښه د دین وره په دی کاروبار سه | چه بی تقوی ښی پیدا سو دون
کم بخت مځه د حرام پر لوری | خدای به د وتا ته په غضب وګوری
که کړی زړه عزاری ښایسته ښی حوری | بی ځای امرده بی پروا یلون

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د نصرالدین خان اند پر. نصرالدین خان د محمد زمان خان زوی دی چه
پر زمانه کښې د پادشاه تیمور شاه حسین له غزني راغي او یقینه ئې ساکن سو
بمقتضا د طبع صافي یو څه مدت د صدر دوران بهادر خان ورسید او پېلک
د ملازمانو د پادشاه ظل الله منسلک سو ځکه چه شجاعت او بهادري ئې
په طینت کښې وه نو په لږ ورځو کې د پادشاه او بهادر خان عالیشان لخوا عزت
ومونده او د مستقیم طبعانو سره آشنا سو نصرالدین خان اند په سبب د اشعار روايي
او زموږ د زمانې له موزونو تانو څخه گانه سي دیوان د اشعار ورلري او نصر تخلص کا
الحق چه نصر یې رزم او بزم د نصر خاوند دی او د یارانو او موزونانو بېنځ
کښې مقبول په دی کتاب ده یو د بدله په یادګار کا بزم چه نصر اند د دلیاد
خالي نه وی

بدله د نصرالدین خان

د خوار عاشق ژړا مدام وی د اشکار د نیا | کدوی په پټه خوله همله عندي گفتار د نیا
د خوار عاشق مدعا داده که ژړا کي تا | په ورښکاره ځیله زیبا مخ دلربا کي نا
په چپه وصال کښې خوشحال محبوبا کي نا | بلبله نغوري همدغه امیدوار دنیا
د دی صینو بنده ضدای بلا کړه او ورون دی | په تلیتې دی خوار یده ډیر ځون دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو ربه آرام په درسته شپه کا مذی خوبون دی — پر مینانو هره شپه د غم ناتار د دنیا
دوی مینو پرزړه رب الښي د اغون دی — چه په ارمان د بنا ئیسته زیبا محزون دی
نژرا کا او په ناره یفریاد ون دکا — هو چه عاشق سی د هغو کله قرار د دنیا
عاشقانو زړه ی مات کا نز غمیږ ینا — هو پر ښیسته بامذی پترې کله جوپیښ دنیا
په د وصال باځمید هر عاشق او سیږ دنیا — کډی دا نو ی عاشق هر ساعت بیمار دنیا
د مینانو وصال عین لوی اختر د نیا — یو خو خوار نظر له چیرې بخته مردود دنیا
د بلیتون او ردی په پرسوی در ست چنگړ دنیا — هیڅ نه څو پیږی د بلیتون کاری پار دنیا

ذکر د برگزیده احد ملا نور محمد غلجي مشهور دی په غلجي او په غلجو کښي توخي دی
د ملا یار محمد زوی دی او س په پیخوا ی کښ او سی علوم شرعیه ی ویلی دی
و تدریس کا په عمر ډیر پوخ سړی دی اتیا کلن او د قندهار په ښار کښي ښخه کا له
د خاندان عالیشان د حاجي میر خان د ار ټینو او کړ تیو څخو نو استا دو او معو مخدر اتو
ته د سرا پرده عصمت ی درس کا ملا نور محمد اشعار هم لري یو کتاب ی کښلی دی
ښا مه نافع مسلمین او په دی کتاب ی احکام شرعیه بیان کړی دی دا کتاب
ی کښلی دی ښا مه د پا د شاه جمجاه شاه حسین او له معتبر و کتابو د فقه او اخلاق
ی انتخاب کړی دی ملا نور محمد او س په پیخوا ی کښي تدریس کا تلمو د شریف

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بخاری شریف او هدایه او کنز او طریقهٔ محمدیه او نور مروجه کتب به تدریس لولی

دا نظم ورده دی په نصیحت کښې مخمس

نظم د نصیحت

ته مومن ژوندی پیدا یې سې زما یاره | ته ژړا فریاد کوه په خپو کو کاره
استغفار ته توبه کوه د ځان د پاره | ته هم ځان ساته پناه غواړه له ناره

بیداری کړه په سهار کښې زما دلداره

زه وتا ته یو ویې کړم زما وروره | په سهار بیداری کړه آخر د گوره
ابد ته مې پچبانکښې یا په اوره | چه ستا حال به په قبر تنگسې له گوره

بیداری کړه په سهار کښې زما دلداره

په هر وقت له مسلمان دلداری کړه | ویډ دریمه شپه کښې ډیره بیداری کړه
هم په خپل صورت وژاړه هم زاری کړه | دا خپل ځان لکه حباب تری بیزاری کړه

بیداری کړه په سهار کښې زما دلداره

ته دروغ الابلا مکړه دنیا کښې | داد زیان دی زما جان په عقبا کښې
ستا ډیر سود دی در ته وایم ژړا کښې | گناهونه خلاصې ډیر دی په دعا کښې

بیداری کړه په سهار کښې زما دلداره

ته د خدای له حکمه مه غړوه غاړه | نیک اخلاق کړه ته طلب د بدخوی واړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تضرع کړه ځپل صورت کړه وچه ناره | ته له خپلو مي جور سوی تن ویجاړه
بیداری کړه پسیهار کښې زما دلداره

خدا امید کړه ور رحمت ته ځما جان | در رحمت دروازه خلاصه ده جانان
هر سهار رحمت نازل سي له اسمان | مغفرت پسیهار غواړه له رحمان
بیداری کړه پسیهار کښې زما دلداره

ذکر د شاعر ظریف حافظ عبداللطیف اڅکزی دا شاعر په مجمع کی د وفضلا سر امد دی او په ظرافت کی هم یا حصل د بوستان دی پلاری غلام محمد نومیدی قندهار ته راغی په ماشوم کښې او سیدی عبداللطیف له کوچنیوالی په تعلیم شروع وکړه قرآن شریف ی حفظ کا او خلکه چه طبع لطیف ی در لوده نو ی ډیر خوا به اشعار و ویل په شعر کی طبع ظرافت ته مایله ده خو بیا هم هسی قصی او حکایتو ونظم کا چه او ریدونکی عبرت حنی کا و پند و نصیحت دی په ظرافت کی مفید ورمونډ کا او هر کله مجلس دا ثنایا نو په ظرافت ده مسرور وی کاتب الحروف کله کله دی وینی او اشعاری اروی او سن دڅلو پښتو کالو دی او سره دی په عمری پوخ دی خو د ځوانی مستی کا او مجلسیان ی په صحبت نشاط بیا موږی ځچا لوکښی اشعار ار تجالا لولی او قصی کا فقیر کاتب الحروف د غه یوه قصه د ده یدی نظر اند کښی نقل کا چه کتاب له ظرافت هم خالی نوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقصد د سوی او داوبن

غوږ ونیسی یارانو داداوبن او سوی مقصد سوه — خورا دیره خوږ سوه
یو سوی داوبن اشنا سو — بچه ه ی همرا سو
یاری بهٔ ی کولهٔ یو له بلی یا را نه سوه — خورا خوږ د مقصد سوه
اوبن وویل چه سوی — ای زما یاره نیکخوی
بی تا می بنادی نسته شپه او ورځ می پیا بند سوه — خورا خوږ د مقصد سوه
تول عمر ی صحبت کا — د سوی سری الفت کا
شپه ی بیلیتون نکا یو له بلی مرکه سوه — خورا خوږ د مقصد سوه
سوی و داوبن یکور کی — ژوندون ی پسرور کی
مقصد بای شروع کړه هر سهار تو به غرمه سوه — خورا خوږ د مقصد سوه
سوی تل سلمید داوبن و — دوستی کی دیر پیهوښ با
خیلوی سوه هسی تینګه په هر پری پیند بر مسه سوه — خورا خوږ ه مقصد سوه
اوبن هم عزت د سوی کا — ساتنه د ابروی کا
دیار د زړه دیاره به مقبوله نه بلمه سوه — خورا خوږ ه مقصد سوه
یو وروځ سوی پیمنتیا کړه — د اوبن د یاری دا گمان
خپلوان ی راجمع کړه د سوی تو له سلمید سوه — خورا خوږ ه مقصد سوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ادبن راځئ دسوی کور ته — یوغاری ولید پور ته
داننگ په بې شان وېچي نه ځای یوه گونبه سوه — خورا خوږه وقصد سوه
راوړی ی خوا ره و ه — یو څه وه لږ واښد وه
داتعلد په ی راوړلد د اوبن یوه گولد سوه — خورا خوږه وقصد سوه
اوبن وږی ولاړی کور ته — څلدی سنو پور ته
سریا توزی ځای نه درلودی تو لد شرمنده سوه — خورا خوږه قصد سوه
سریا توجعیت ه کا — یا سوی ملامت کا
ول ستا ود اوبن څدی په دوستی سره توده سوه — خورا خوږه وقصد سوه
په بسوی اشنا داوبن سی — باید چه لږ پېهوښ سی
داوبن دپاره بنایی چه پیدا یوماته سوه — خورا خوږه قصد سود
هرڅوک چه یارانی کا — چه پیل کا پیلجانی کا
هرچا لدمنا سبد اشنایي او طریقه سوه — خورا خوږه وقصد سوه
چه څوک مناسب لار کا — عبرت لدی گفتار کا
لدچل تغره سمد و هرچا پښه را اوږه دکه سوه — خورا خوږه وقصد سوه

ه ه ه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر درستم دوران نهنگ سالار عالی تبار زبدة الزمان سیدال خان ناصر

محمد هوتک له الف خان ناصر روایت کا چه سیدال خان د ابدال خان زوی او

بابی زی ناصر دی چه پلار او سیدی پر ډیله کښې چه دوازیځوا پسر پوځای

دی هغه وخت چه سلطان ملخی توخی استقلال وموند او له غزنی تر جلدک

ی حکومت کا نو بابی زی د ابدال خان سره راغلل او په اتغری سکونت وکا

ابدالخان د عادل خان توخی سره په هغه وقت له بیګلربیګی سره د قندهار چه د

صفوی پادشاه لخوا و جنګوند وکړل او ندی پرېښو چه پر کلات حکومت وکا

سیدالخان په دتګ لی پلار زوی و لیسخاوت او شجاعت زبده د روزګار سو

او هغه وقت چه حاجی میرخان علیین مکان پقندهار کښې ګرګین خان بیګلربیګی

دوازده سیدال خان ناصر د پښتو د لښکرو سپه سالار و او د ده توسلی وه علوم

مروجه لکه فقه تفسیر و فصاحت صرف و نحو او فارسی کتب چه د میرویس خان پیژندګلوی

کړې د صفوی لښکر د قندهار د خلقو انتقام ته راغلل نو سیدال خان ناصر

د حاجی میرخان لخوا د پښتو سپه سالار و او تر څو واره ی د صفوی لښکر چه تر حساب

تیر وو زل پیدی لوټو جنګو سیدالخان غالب او فاتح وو او په دلاوری او شجاعت ی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهرت وکا په حاجي میرخان علیین مکان وفات سو نو سیدالخان عالیشان
وشاه محمود سپه سالار سو او پر اصفهان ی یرغل وکا د صفویانو پر جنګو پر لتو لو
سیدالنو غالب او فاتح سو خو ی اصفهان فتح کا او دښمنان ی مقهور دک
نقل کا په سیدال خان نامه په مغه وقت په به جنګو ی ګرفتاری بند وه
او لد حیص و بیص ی فراغ و اشعاري ویل او د عشق سندرهای کښلي اوس
په پد مهما تو د امور په اصفهان کښ بحث دی د شعر ویلو فرصت ی نشته
او ورځ ی تیریږي په هسي جنګو په رستم هم مخفي دار کا د سیدال خان
له اشعارو څخه د غه بدله پیغزاند کښ کاږم په داکتاب د ده له ذکر خالي
نوی او د دی خان عالیشان بله کرمزین وی

بدله د سیدال خان عالي مکان

یار ماله هی ګرانسو + راتیر مرغونه ولیها فسو
نورنده ونیم پیتر نو + بهان قبول راشه جانانسو

وی زلفي د اوږه دی کړی   پریخ د راضیري کړی
سری اشرفي د په تندي باندي سپر کړی + ګرزي په باغ کښي ګلونو ښمي نخري کړی

په ادر د وسوحم یاره راشه او رتانه بوستانسو

یمن

(c) ketabton.com: The Digital Library

مین چه اشنا یې مکا   شپه ورځ به ژړیا یم ۵

شتې د دستمګاره خوشحال ژړون بزمچي کا + لنډی لرې د ورځیو د بانو عشق کا

پرهار می ګوره ظلمه د دلبر د تیر نښان سو

مین پر لو یو غرو ځي   سر نور په نیمو شپو ځي

وزی اروطن وطن پرینږدې پر چولو ځي + فریاد و ناری وکا بیا ورپسې په غلیلو ځي

وصال ئې نصیب نسو لوره زړه ډک په ارمان سو

ناری وهم عالمه   دشپې تر صبحه ۳

ناتوان د بلیتون یم یو ګړی نلرم دمه + بیتابه نفس نیږی را ځه زما د زړه همه

نظر پر ما غریب کړه چې تا خون می ستا پښا نسو

شبنم پر ګلو سکاری   زما اسکی دا رنګ زاری

تو ناب ځي ستا لغمه زما په څلکي لاری لاری + تمام شپه لم تیره پیژ د اپیاری ناری

سکاره سوه چه مجنون یم لیونتوب می اوس بیا نسو

بوستان ښکلی ښیادی   رنګین په او ښکلو زما دی

د زړه پرهار ګلګونډی چه بلبل پتماشا دی + چمبه تی زړه وشاودی تودوای تیلدا د

نلی د بلبتون یم زه سید اول احمد بیا نسو

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریمه برخه اند په بیان د ښځو چه شعرونه ی ویلي دي

ذکر د عصمت پناه نازو توخۍ — هسې نقل کا چه نازو د سلطان ملخي توخي لور وه
چه تولد ئې په سنه ۱۰۶۱ هجري هغه ځای تر نزدې وچه تازي نومیږي سلطان ملخي
په هغه وقت د غزني تر حلقه د اقوامو مشر و او په استقلال ئې حکومت کا معارض
او ساري ئې نه لرلود او نازو په کوچني والي له میرمنو د پښتنو او سپین ږیرو علما و نه لوست
وکا او میره شوه، ارتینده وه چه نانیدې میراني او شجاعت او سخاوت تذکران و
روایت دی له شتقدر او یا نو چه سلطان ملخي و سور غره ته نزدې په جنګ کښې و مړ
او حاجي عادل چه د نازو ورور و د پلار په انتقام جنګ تر ولاړ کلا او کوري نازو
تر پرینبو او په هغه وقت نازو توره پېلا کړه او د جنګ لیوځو اما نو سره ئې
کور او کلا له تا پاک د دښمنانو وساتل ما تذ ضیل پلار حکایت کا چه نازو انا
په پلمهتیا او غریبانو مسافرانو چه پالنه موقف وه او هر وقت چه په ژمي بد د
مسافرانو قافلې راغلې د نازو پر کلای اول په سوه سوو پلمانه به ئې دوږ ل
او ودوی ترې ډوډۍ ورکوله په چا چه به کالی نه درلود لباس ئې ورکاوه
او د سخاوت نوم ئې له خیبر تر کوساڼد خپور سو نازو په چبالد د ښنالم خان ن

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوتک وه چه د کرم خان زوی واو د هوتکو بنا لم خیل چه سن وریځ پادشاهی د قندهار او
اصفهان د دوی ده لدی شجره طیبه څخه دی او نازو څلور زامن درلود چه مشری
حاجی میرخان او نور عبدالعزیز خان او یحیی خان او عبدالقادر خان دی
سپی روایت کا محمد کاتب الحروف لنجتیار پلاره چه نازو انا عابده صالحه نیکه وه او خپلو
زامنو ته یی تول عمر په اوراسه رشیدی وکړی او چه علیین مکان حاجی میرخان
تولد سو خو بی ولید چه شیخ بیټنی رحمة الله علیه ورته دعایی دا زوی بنده تربیت
کړ چه لوی سی لوی کارونه به وکا او په زیارت د بیت الله بنجات مشرف کا او له سل
هر کی پیدا سی پادشاهان چه دین بر و به ن کا نو حاجی میرخان په وزین بیدی مورکی
پیدا یانت او عبادت سره لوی کا او د دین فرایضو ته تول پر ادسم کال در و رسنول
او هر کله به یی ده ته نصیحت کا چه زد یه د شیخ بیټنی نیکه قدس الله سره لقول ستا پیخ
بنی دی لوی کارونه نو چه لوی شی د خدای عبادت او د خلقو خدمت کړه تر
خدای پیدا کړی ای د دی دپاره چه لوی کارونه ترسره کړی او خلق الله په خدمت
ستا آرام وکا روایت دی چه حاجی میرخان علیین مکان به هر وقت ویل چه
زما مور مانه دغو یو کارو د کولو وصیت وکا زه باید هغه کارونه وکړم چه په
سنه ۱۱۲۰ الهجری ی توسم د ظالمانو له ظلمه خ ره نوی مسجد د شکر وکړه او د

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدای د اسې غه کارونه چه ماته مور سپارلی وو او وصیت ئې کړی و د الخوشتا د عبادو او بنده ګانو خدمت وچه ماتر سره کا زما پلار هسې وویل چه نازو انا علاوه پر سخاوت او شجاعت او عبادت هسې ارتینده وه چه د خدای تعالی فخر بیناجات ئې ډیر اشعار وویل او یو دیوان ئې درلود چه د دوه زره بېتو نه یکښې ده او بلندی سندلکات اداکړی او داسې ئې ویلی وچه نارینه ئې هم فنی ویلای او د غه رباعی چه د نازو انا ده مالد خپل پلار (زه) وېلی وه الحق چه ښه رباعی ده

رباعی

سحر ګړه وه د نرګس لیمه لانده | څاڅکی څاڅکی ئې لستر ګو څڅېده
ماوېل څه دی ښکلی ګله ولې ژاړې | ده وېل ژوندی دی یوه خوله خندېده

رحمة الله علی الماضین کلهم الی یوم الدین

ګردد در شهوار عصمت حلیمه حافظه. حلیمه د خان علیین مکان خوشحال خان خټک لور ده چه د عبدالله درخان خټک سره ئې خور کیده زما پلار هسې روایت کا چه زه بنو ته ولاړم په هغه وخت دا پښتنه ژوندی وه او د خپل پلار په ژوندی روچه علوم ولوستل او بیا د شیخ سعدی لاهوری رحمة الله علیه مریده شوه او هغه پلار ئې عبدالقادر خان په لاس ئې بیعت وکا چه ښه هم د شیخ دوران

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلیفه و روایت کا چه حلیمه بي بي فاضله او عارفه ښځه ده او په سرا پرده د عصمت ناسته ده میړه ئ نه دی کړي او د خالق عبادت کا او د خپل ورور عبد القادر خان پکور کښي لوړو ښځو ته لوستل کا او قرآن عظیم ئ هم پیاد دی زما پلار وویل چه حلیمه بي بي په پښتو ښه اشعار هم وایي او پخپل عصر سرامد اقران ده او موزونان د پښتو ئ اشعار خوښوي د تصوف او طریقت کتب ئ ټول لوستلي دي او سبق وایي په مشکلات د مثنوي شریف او مکتوبات د حضرت امام رباني قدس سره حل کوي د حلیمي په اشعارو کښي مجازي عشق نه ښکاري بلکه ټول شعرونه ئ د حقیقت پر لار دي او د محبوب حقیقي صفت کا دغه یوه بدله ئ زما پلار ما ته وویل په ښځو اندکښي دا ظلوم رحمة الله علیها

غزل

داشنای لفکر خوښه هي شان شوم
چه حبیب م په ممتاز که نور جهان شوم

چه ئ کړمه متا پخپله سر فرازه
تنا خواند پخو رنګه د ریحان شوم

په مجازي دایاز دلاري لزه مه
سر بلند د تر محمود غزنوي سلطان شوم

و هر چا و ته په ګوهر م واړه دي دي
د ښکال په ننداروي شادمان شوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

غیر فکر می لزړه ندرا بهر شو | پر خلیل د پر عدو باندی یکسان شوم

حلیمی د غماز مکر زیات لحد شو

چه دی بیل بیا ره نکاید گمان شوم

ذکر د عارفه کامله بی بی نیکبخته دا عصمت پناه او عارفه د الله د شیخ
الله داد لور وه پقوم ممو زی چه پدا شنغر کښی کورنی او پلار ئیکد دیمن زیو.
مرشدان وه هسی وایی کاتب الحروف محمد چه زما پلار روایت کا چه شیخ
امام الدین خلیل غوریا خیل پخپل کتاب اولیای افغان هسی کښلی دی چه
شیخ الله داد لوی ولی وا او لوری نیکبخته چه پحقیقت هم نیکبخته عارفه ښځه
وه علوم دینی ی ولوستل او پر ریاضت او عبادت د خدای عمر تیر کا په
سنه ۹۵۱ هجری په حباله د نکاح شرعی د شیخ قدم قدس الله سره راغله
چه د خواجه محمد زاهد خلیل منی نزی زوی وا او عارفه د خدای و په
سنه ۹۵۶ له بطن غوث الزمان قطب دوران شیخ میان قاسم افغان په بدنی
بنس پیدا سو او دا شیخ بمعرفت د خدای شهرت وکا چه په هند او پښتونخوا
مشهور سو نقل کا چه شیخ امام الدین هم د دی عرفا له اولاد د دی او دی
کتاب د اولیای افغان هسی کا ږی چه بی بی نیکبخته چه د خدای عارفه او رابعه

د

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزمانی ده یو کتاب ی کښلی دی چه نوم ی دی ارشاد الفقرا او په دی کتاب ی هم نصیحتونه لیشعر ویلی دی، په فقرا و عباد الله ته مفید دی دا کتاب په ۹۶۹ سنه هجری تمام سوی دی او زما پلاری نسخه لیدلی وه په ښو ګنی ښخه وقت چه دی تللی و لیښغر د ښخه ځای د غه شعرونه له ښخه کتاب ز ما د پلار پیاد وه په ما د لنه ځنی نقل کړل چه کتاب می پلار کړد عارفه دوران رنګین وی

مثنوی په نصیحت کښی

پزره بنا دښی ای مومنه | پظاهر په باطن سپین
ظاهر زهد په اخلاص کړه | پزره تینګ شه له یقین
شکر صبر په هر حال کړه | خود نمای مشه خود بین
بیشه وروځ بد پیژ لی ی | که خبر شی له سجین
سجین ځای د خود نمای | د بی نماز او د بی دین
له بیوځا امان راکی | یا اله العالمین

بل نصیحت و لها ایضاً

دښمن ای حق ته غاړه کښینږده | لوری لوری دنیا پریږده

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنیا پاتې له هر چا ده | پا خلاص کی څښی لیږ ده
څو قوت لري پېچا نکی | سر د یار پر رضا کښیږ ده
ځان له بد خویه تر غوره | زړه په ذکر د یار بلیږ ده
کل دنیا بد دښمن شی | ادمی لیږی څښی ویږ ده
بتول عزاري حسابوڼ | کړ داو مني کړ د میږ ده
دنیا ترک هم کړه پوه شي | دلقا پر لوری پیعبی ږ ده

ولها ایضاً رحمها الله

په طلب ی وه در بیږه | په خدمت ی هو سیږه
لجمله بد و نفرت کړه | و نیکی ته ولاړ یږه
په نیکی کښی ی اخلاص کړه | بدی مکړه و پو هیږه
پر گناه له اړه وستر گو | د باران په ډود وریږه
په یارب العالمین | لگناه را نتیریږه
خدای برحم پتیا وکا | پیزار یو ته ژړیږه
بی پروا و خدا ستید مشد | له غضب د ویریږه
هر عد فعل چه ی حق دی | په طلب ی و بنوریږه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د پرمنی د حسب او نسب بی بی زینب اطال الله بقائها

بی بی زینب د حاجی میرخان علیین مکان لور وه چه لد کوچنوالی ی
پحرم کی د عصمت او عفت لوست وکا پیلد سخه چه قرآن کریم ی
ولوست د احکام اسلامی او فقه کتابونه ی هم ولوستل او د فارسی
مشهور کتب ی ضبط کړل استاد علوموی ملا نور محمد غلجی دی چه دیر
عمری مخدرات ته د حرم درس لوستی دی هسی روایت کا چه بی بی زینب
ډیره هوښیاره او پیمها ته د امورو عالمه ښځه ده او د پادشاه جهان
شاه حسین پامورو کی تدبیر کا او هر کله پرای صایب مشکلات د امورو حل کا
او پادشاه د زمانی پیچیر و عمل کا او لقایح ی اوری داد مشهوراد صدف عصمت
سند سند شعرونه هم وایی او د موزونانو او شاعرانو قدر کا د داوین د
شعرا هرکله لولی او مضامین شیرین ی کام شیرین کا عمر ی عبادت
خدای او تلاوت د قرآن شریف تیر وی او مخدراتو د حرم د پادشاه
ته درس او کتبل او لیوستل و ښیی نقل کا چه د شاه محمود جنت مکان
د مرگ حال قندهار ته راورسید نو د پادشاه خاندان عالیشان ټول غم غم

(c) ketabton.com: The Digital Library

او محزر الو د هرم ساندی او د غلبلی کا بی بی زینب په واقعه د ورور د وفات واوریدلو دیره غمجنه سوه او په تلاوت د قرآن او لمانځه ی تسکین وکا د تلی زړه او هسی ویرندی پویر دخیل ورور مرحوم دویلو په زه ی دلته نقل کوم خدای تعالی د متول نفا نو ان عالیشان د پادشاه ظل الله ژوندی دلری او خوبش

مرثیه د شاه محمود جنت آشیان

بی غمه سو په وروری تیر له دنیا سونا — قندهار وارپه پېژرا سونا
زړه می پویر کی مبتلا سونا — په شاه محمود لما جلا سونا

دا رونې جهان راند تورتم دینا + زړه د بلیتون تیغ کرم دینا
هوتک غمجن پدی ماتم دینا + دیا بهی تاج موبر هم دینا

په شاه محمود تیر له دنیا سونا — قندهار وارپه پژړا سونا

خوان ومیرن د توری جنگ ونا + ولاړ د کامی بنامی ونگ ونا
دښمن له یو پو زنگ ونا + په میدان شیرو یا پلنگ ونا

افسوس په مرگ د ده پیخوا سونا — قندهار واره پژړا سونا

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمودٔ نه دی وازی خور ژړي + پر مرګ د ټول کلی کور ژړا کړي
خپلوان لا څه پاچا د ورور ژړا کړي + لښکر سپاه د پلی سپور ژړا کړي

پښتون د ټول پوا ویلا سونا
قندهار واړه په ژړا سونا

اصفهان پاته تاج نسکور عالمٔ + چه شاه محمود سونړ پګور عالمٔ
د پښتون لمر سو تیاره تور عالمٔ + راغته دښمن بلا پیغور عالمٔ

چه پاچا ولاړ پښتون ګدا سونا
قندهار واړه په ژړا سونا

لښکر سو چور پښتون ملاړي اریان + پیخاور و ځای کا شاه محمود عالیشان
پاته سو تخت و تاج د ټول اصفهان + زړه ئي راسو پرسو کا خوښي دښمنان

وایی پښتون اوس بې پاچا سونا
قندهار واړه په ژړا سونا

اسمانٔ بیا د څه ستم کا څرګند + وشلاوه تاج د پښتون و پیوند
دښمن د بیا زموږ پو پیر کا خوږسند + چه شاه محمود د کا پیغمبر کی بند

پر کور مو ویر شور و غوغا سونا
قندهار واړه په ژړا سونا

هوتکو ژړي شاه محمود څه سونا + پښتو ستاسی لوی سپاه څه سونا
د اصفهان تر فراه څه سونا + پاچا چه وحشمت سپاه څه سونا

د پښتو پر تیم فنا سونا
قندهار واړه په ژړا سونا

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمود ځوان دی ولی ولاړی لما + لښکت وناچ ته برشه سوی جلا
اصفهان ولی پاتړ سونا لتا + سر د راپورته کړه په ځکمړی اعدا

دښمن ولاړه بیا شاه خوا سونا   قندهار واړه پښړ پر اسونا

او رهم ناری دغم په کړین فریاد + پښتون په مرګ د شاه محمود سو برباد
زړونه په تل ماتو باد دین سونا بنا باد + د سانده بنغ دی په راوړمین ی باد

ماتم زده پیر و برنا سونا   قندهار واړه پښړ پرا سونا

ورور مقر د تا مولا کی جنت + دردکی تا ته پسلد مرګ راحت
روح دوه سبا دپلوی ورځ د قیامت + یخ دوه رون د خدای په مهر و رحمت

دخالق رحم تل پر تا سونا   قندهار واړه پښړ پرا سونا

ذکر د شاعره برگزیده زرغونه   زرغونه دملا دین محمد کاکړ لورده په پنجوا ی
کښی اوسید د او پلار ی ورکا تحصیل د علومو او د فصاحت الکلام ی زده کړل
او دغضې و اشعار ی و لوستل زرغونه پیچاله د سعدالدین خان نو رزی وه چه نو ریالی
زامن ی ځلول او لیتول د علم و هنر خاوندان و ماته هی نقل وکا زما پلار په زرغونی
د شیخ مصلح الدین سعدی رحمة الله علیه کتاب د بوستان ملتول په پښتو شعر نظم کا او نوم

ی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ی و بوستان د پښتو په دا کتاب ی په سنه ۹۰۳ هجری قدسی پایته ورساوه
او ټول نکات عارفانه او نصایح حکیمانه دی په پښتو کړل علاوه پر دی زرغونې
لنډ اشعار او غزلونه هم وویل او ډېره د فصحای شهرت وکا هسې چه موزونانو
د روزګار به ی اشعار لوستل او د پښتو په بوستان بی سیر کا او ګلونه د پند
او نصیحت به ی لټول هسې وایي چه زرغونه کله لاره ضعیفه ده د خطای نور ابنده
وا او کاتبانو به ی له حسن خط اقسام د خط زده کول زما پلار هسې وویل
چه په سنه ۱۱۰۲ هجری ما د زرغونې په خط بوستان د پښتو ولید چه خپل اشعاری
پخپل بنه خط هسې کښلي وچه مظفري ی خط ته عاجزی کا او دغه حکایت له دغه
کتاب زما پلار رحمة الله علیه بیا د وچه زه ی پخزانه کښې کا بوم

حکایت له بوستان د پښتو

اوریدلی می قصه ده ــــ چه له شاقو هم خوږه ده
داختر پورځ سحار ــــ بایزید چه د رویداد
له حمام راوتلی ــــ یکوشه کښې تیریدلی
ایری څاوری یا لباس ــــ راچه کړلی ناپام
هیڅ او سری سو ګکه ــــ پا یرو پخا ورو ځر

(c) ketabton.com: The Digital Library

بایزید پشکر کښېنوسو | د مغول ځځ په پاکید وسو
پېدزه وریسیم د بل اور | په پا ور کی سهم نسکور
لا ایرو بد خو بد ورم | یا بدلې شکوه کوم
هو یو بانو ټکان ایری ک | لا لوینې ټکان پر یکېږ
ژوک چه ټکانه گهری تل | خدا یته نسی کړای کښل
لوبی تل یکغفار نده | لو خبره یکار نده

تواضع بد سر لوړ کا
تکبر بد تل خوړ کا

ذکر د عفت سپراه رابعه حال د دی شاعره ما ته ندی معلوم سوی
خو لږ خو چه ښکاره ده منځه سی ده په دا شاعره د قندهار ده او په دوران
د محمد بابر پادشاه ی ژوند کا سی وایی چه اشعاری دیره د دیوان ی
در لود د عذیره ه پیله رباعی ما ته صدیق او رفیق محمد طاهر هجریانی ووېلد
پېدزه ی د لته پنځه اند وا نقل کوم

رباعی

(c) ketabton.com: The Digital Library

رباعي

آدم ی مخلی وتدرا سنون که | پا ور دعجم ی سوی اپرون کا
دوزخ ی روغ کا پرمخ د مځکی | قوم ی د بغدو د لند بلیتون کا

خاتمه د کتاب په بیان د حال د کاتب الحروف

حقیر فقیر محمد هوتک ـ مولف د دې کتاب

زه چې محمد زوی د داود خان زوی د قادر خان یعقوب هوتک په زمونږ د کهول
اصل ښار مرغوده چه زما نیکه قادر خان له هغه ځای راغی سیوی ته او بیا
په سیوی بیله موده پسې تا ښاد نصیب او قسمت راغی او د قندهار ښار ته کښېنو
لیکن د کوکران استوګنه لوله او پېشه دې زراعت وه د داود خان د پیر معمر ی
ویشتم د ۶۷ کال په سنه ۱۰۵۸ هجری وفات شو او په سنه هم چه کوکران
ته میری جنګ شو زما پلار چه داود خان نومیږي په کال ۱۰۲۹ هجري په غوز کوران
زېږېدلی او په آوان د صباوت کې علوم لوستلي او په ځوان عمر په موزونانو
او فصحاو او علماو د نامه پښو وند واو د میرعبدالله قندهار تللی او د کسي خروار اوبه

(c) ketabton.com: The Digital Library

او ډېر اوسېور او لوز ځایونه ئی لیدلی و بعد وفت چه خان علیین مکان
حاجی میرخان یقیند بارکښ دګرګین خان سره جنګونه کړل نو زما پلار هم په دغو
جګړو کی ملګری وو سره ځکه نو له قدیمه زما معرفت لدی خاندان ډېر دی
او اخلاص ئی لرم پېژنده سیله پکال ۱۱۲۲ هجری په رصفوی پادشاه لښکری پرقندهار
راغلی نو د جنت مکان حاجی میرخان لخوا زما پلار دولاب اولغراه او ستانه
او ملکنانه او نور ځایونه ئی بیتانه د حاجی میرخان مددته راوغوښتل او له هغه
پښتنو سره ئی مرکه وکړه او ډېر پېښنانه د نورزو او بارګزو او اسحق زوی لښکری
کړل د خان او پرخسرو خان ئی برغلی وکا او په دغو جنګو زما پلار د حاجی میرخان
جنت مکان لخوا سپه سالار و پسله وفات د حاجی میرخان مرحوم مغفور
زما پلار ره په سنه ۱۱۳۶ هجری وفات سو او نکو کړات د خپل پلار سره هیڅ سو
د عذر مرحوم رحمة الله علیه طبع مستقیم درلوده او کله به ئی شعرونه هم ویل چه
دلته تیمناً دده دوی رباعی راوړم او دا رباعی په صنعت د تجنیس بی نظیر
دی او په فصاحت هم مثل نلری

رباعی

چه د ځای پرېږدی او ردمینی بلسی — چه اوربل ئی لمبی لړه ئی حالی بلسی
ور د مینی کله هری د زړه لا مینی — دا اوربل هیند که نه بل د زړه تیل سی

رباعی

(c) ketabton.com: The Digital Library

رباعي وله ايضاً رحمه الله تعالی

کډې وينې وينې تل څاڅي له زړه وتخه
څوک چه وينې تا له ګوا نو يا ويره وتخه
د زړه و له زړه کډ وينې وينې څاڅي
چه کړو د غم لويدلي سنا لا کړه وتخه

اوس چه مې لږ حال د پلار او نيکه د کيښ تفصيل حال هم کاږم او د خپل ازمنې
ليدونکي بيخبر وهم زما راتګ دې نابودي دنيا ته ريعني تولد مې واقع سوی و په
۱۴ د رجب المرجب سنه ۱۰۸۴ هجري يکوکران کښې او س تو د تميز ورسيدم نوی
پلار درس را اند شروع کا او ترا تلسم کال مه د عمر مې ولوستل احکام
د دين او فقه او اصول او تفسير او د فصاحت علوم لکه قافيه او عروض او
بيان او معاني او نور چه زما پلار مرحوم وفات سو او زه په تقاضا د پادشاه ظل الله
دامت سلطنته شاه حسين را علم دقند هار بار ته لا ترا و سمه په نظر کيميا اثر
د پادشاه اسلام پناه د ښېم او هر کله په احسان او مرحمت د دې خاندان عالیشان
سربلند سيم عمر مې تيريږي په ملو ستلو او کښلو د کتب او له مختو د جهان بلد په مهر ظلم
او ورزيږه مې هم خوښي نکا په ليدي اشغالو چه پل څه پيدي او قاتو د عمر چه مې تيرکا
يو څو کتابونه مې وکښل چه يو له د غو تخه د عدخزانه ده او نور دا دي يو کتاب

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښلې دي په بيان د علوم د فصاحت چه خلاصة الفصاحت باله شي او بله
کتاب مې د ټول علوم د فصاحت په پښتو د خپلو پښتنو طالبانو د پاره خلاصه کړل
بل کتاب مې کښلی دی په بیان د طبابت او علاج چه خلاصة الطب یې نوم دی په
سنه ۱۱۳۹ هجري چه دی د غه کتاب د پادشاه عالم پناه مدظله تر پېښې کا
سل طلاوې ی ما ته صله کا او هر کله د اسې مراحم د پادشاه د دی فقیر غریب پېچ
د سر دی او ارکان د دولت ابد مدت هم پر دی فقیر د رحمت نظر کا خاص بیا
ها درخان عالیمکان چه من ورځ بقندهار د غربا و پر سر ظل د رحمت دی فایق
دی عمر د پېر کا مالدیو دیوان د اشعارو هم سته چه په دی وقت کې مرتب او مدون
شوی دی او غزلونه او قصاید او رباعیات ی کله چه جمع قاصر میل د شعر او د بنا
کا شعرون لکاتب هم او موزونان د روزګاری خوبنوی ګڼه چه د ځان دستاینه
سبب نده او پوهان لری کار عار کا نو پېخراندکی مې خپل احوال وکښلې چه
د ی کتاب و پېژنګی ما ته دعا وکا او هر وقت مې په دعا یاد کا خپله یوه غزل
هم د الله د منوتی په طور لکاتب هم چه پر صفحه د روزګار یادګار روی نور
اشعار مې په دیوان کښې به ښکاره دی شایقان د علم او شعری لدیوان لولی

(c) ketabton.com: The Digital Library

غزل د کاتب الحروف غفر الله ذنوبه

ساقي پاڅه د سره ملو ډک يو جام را
ستا له غمه نا آرامه يم آرام را

بېله مېو د بنځا رندانو ري څکم سم
پېر لي سو د خوبۍ بنه پېغام را

دنيا پاته ده بنادي مي يو ګړی ده
يو ګړي مي خوبن کړه مي کړي انعام را

د بليتون پنا ريکو کي مي نه پرېښين سو
ر نا لمر د جام د مېو نيطلام را

ناکامه يو د دنيا مي کام را تر يځ کا
چه مي خوبنه کا کام تر هغه وما ناکام

نه نشاط سته نه مستي سته نه رندي سته
چه هم ننه هغه او به علي الدوام را

پاه بوي سو به زه ګلي لب خندا انوړ کړ
محمد ته داوره ډک يو بل جام را

تمت الکتاب بعون الملک الوهاب اللهم اغفر وارحم لکاتبه ولقاريه ولمن نظر فيه حق علينا والصلوة والسلام على رسوله محمد وعلى آله واصحابه اجمعين کتاب تمام سو
پو ورځ د جمعي ۲۴ د شوال المکرم سنه ۱۱۴۲ هجري په قندهار ښار او موقف
محمد هوتک هم فارغ البال سو الحمد لله حمدا کثيرا
بتاريخ دهم ماه ربيع الاول سنه يکهزار و دوصد و شصت و پنج هجري نقل شده بود

(c) ketabton.com: The Digital Library

از هجرت رسول خدا صلی الله علیه وسلم بدستخط حقیر فقیر کثیر التقصیر

نور محمد نوشکی برای عالیجاه رفعت جایگاه سردار عالی تبار سردار

میر دل خان قلمی گردید — هر که خواند دعا طمع دارم

زانکه من بنده گنهگارم — این کتاب را احقر الناس محمد عباس

قوم شاهی در شهر کوئته بلوچستان خاص از برای عالیجاه تجارت نشان

حاجی عبد الاکبر قوم هوتکی قلمی کرده ۱۳۰۳ سنه هجری باستعجال تمام قلمی شد

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library